

Riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till vallag och till vissa lagar som har samband med den

Till riksdagen har överlämnats regeringens proposition nr 48/1998 rd med förslag till vallag och till vissa lagar som har samband med den. Riksdagen har i ärendet mottagit grundlagsutskottets betänkande nr 5/1998 rd.

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder problemen med proportionaliteten i riksdagsval och vid behov bereder ändringar i

vallagstiftningen för att förstärka proportionaliteten och för att förebygga en splittning av det politiska fältet.

Riksdagen förutsätter att regeringen i brådskande ordning bereder ändringar i lagstiftningen som behövs för att en större öppenhet i valfinansieringen skall fås till stånd.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Vallag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Utöver vad som bestäms om val i grundlagen och kommunallagen (365/1995) gäller denna lag förrättandet av

- 1) val av riksdagsledamöter (*riksdagsval*),
- 2) val av republikens president (*presidentval*),
- 3) kommunalval och
- 4) val av finländska ledamöter till Europaparlamentet (*Europaparlamentsval*).

Bestämmelser om kommunalval i landskapet Åland ingår i landskapets lagstiftning.

2 §

Rösträtt

Röstberättigad vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval är varje finsk medborgare som senast på valdagen fyller 18 år. Vid presidentval skall rösträttsåldern uppnås senast på valdagen under det första valet.

Röstberättigad vid Europaparlamentsval är också medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen som senast på valdagen fyller 18 år och som har i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland, förutsatt att de inte förlorat sin rösträtt vid Europaparlamentsval i den stat i vilken de är medborgare (*hemstat*).

Bestämmelser om rösträtt vid kommunalval finns i grundlagen och kommunallagen.

Rösträtten får inte utövas genom ombud.

3 §

Valbarhet

Bestämmelser om valbarhet vid riksdagsval och om behörighet att bli vald till republikens president ingår i grundlagen och bestämmelser om valbarhet vid kommunalval i kommunallagen. Om valbarhet vid Europaparlamentsval gäller 164 §.

4 §

Valförrättning

Val förrättas genom att det ordnas *förhandsröstning* och *röstning på valdagen*.

5 §

Valkretsar vid riksdagsval

För riksdagsval indelas landet utgående från landskapsindelningen i följande *valkretsar*:

1) Helsingfors valkrets, till vilken hör Helsingfors stad,

2) Nylands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Askola, Borgnäs, Borgå, Ekenäs, Esbo, Grankulla, Hangö, Hyvinge, Högfors, Ingå, Karis, Karislojo, Kervo, Kyrkslätt, Lapträsk, Liljendal, Lojo, Lovisa, Mäntsälä, Mörskom, Nummi-Pusula, Nurmijärvi, Pernå, Pojo, Pukkila, Sammatti, Sibbo, Sjundeå, Strömfors, Träskända, Tusby, Vanda och Vichtis,

3) Egentliga Finlands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Alastaro, Aura, Bjärnå, Dragsfjärd, Finby, Gustavs, Halikko, Houtskär, Iniö, Karinainen, Kiikala, Kimito, Kisko, Korpo, Koski Tl, Kuusjoki, Laitila, Lemu, Loimaa, Loimaa kommun, Lundo, Marttila, Masku, Mellilä, Merimasku, Mietoinen, Muurla, Mynämäki, Nagu, Nousis, Nystad, Nådendal, Oripää, Pargas, Pemar, Pertteli, Pikis, Pyhärinta, Pöytyä, Reso, Rimito, Rusko, Sagu, Salo, Somero, S:t Karins, Suomusjärvi, Tarvasjoki, Tövsala, Vahato, Vehmaa, Velkua, Villnäs, Västanfjärd, Yläne och Åbo,

4) Satakunta valkrets, till vilken hör följande kommuner: Björneborg, Eura, Euraåminne, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kiikoinen, Kiukainen, Kjulo, Kodisjoki, Kullaa, Kumo, Lappi, Lavia, Luvia, Nakkila, Norrmark,

Punkalaidun, Påmark, Raumo, Sastmola, Siikainen, Säkylä, Ulvsby och Vampula,

5) Landskapet Ålands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Brändö, Eckerö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar, Lemland, Lumparland, Mariehamn, Saltvik, Sottunga, Sund och Vårdö,

6) Tavastlands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Artsjö, Asikkala, Forssa, Hartola, Hattula, Hauho, Hausjärvi, Heinola, Hollola, Humppila, Hämeenkoski, Janakkala, Jockis, Kalvola, Kärkölä, Lahtis, Lammi, Loppi, Nastola, Orimattila, Padasjoki, Renko, Riihimäki, Sysmä, Tammela, Tavastehus, Tuulos och Ypäjä,

7) Birkalands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Birkala, Ikalas, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Kuhmalahti, Kuorevesi, Kuru, Kylmäkoski, Lempäälä, Luopioinen, Längelmäki, Mouhijärvi, Mänttä, Nokia, Orivesi, Parkano, Pälkäne, Ruovesi, Sahalahiti, Suodenniemi, Tammerfors, Tavastkyro, Toijala, Urjala, Valkeakoski, Vammala, Vesilähti, Viiala, Viljakkala, Vilppula, Virtdois, Ylöjärvi och Äetsä,

8) Kymmene valkrets, till vilken hör följande kommuner: Anjalankoski, Elimäki, Fredrikshamn, Iitti, Imatra, Jaala, Joutseno, Kotka, Kouvola, Kuusankoski, Lemi, Luumäki, Miehikkälä, Parikkala, Pyttis, Rautjärvi, Ruokolahti, Saari, Savitaipale, Suomeniemi, Taipalsaari, Uukuniemi, Valkeala, Veckelax, Villmanstrand, Virolahti och Ylämaa,

9) Södra Savolax valkrets, till vilken hör följande kommuner: Anttola, Enonkoski, Haukivuori, Heinävesi, Hirvensalmi, Jorois, Juva, Jäppilä, Kangaslampi, Kangasniemi, Kerimäki, Mäntyharju, Nyslott, Pertunmaa, Pieksämäki, Pieksämäki landskommun, Punkaharju, Puumala, Rantasalmi, Ristiina, Savonranta, S:t Michel, S:t Michels landskommun, Sulkava och Virtasalmi,

10) Norra Savolax valkrets, till vilken hör följande kommuner: Idensalmi, Juankoski, Kaavi, Karttula, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Maaninka, Nilsä, Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Varpaisjärvi, Vehmersalmi, Vesanto och Vieremä,

11) Norra Karelen valkrets, till vilken hör följande kommuner: Eno, Ilomants, Joensuu, Juuka, Kesälahti, Kiihtelysvaara, Kitee, Kontiolahti, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu,

Polvijärvi, Pyhäselkä, Rääkkylä, Tohmajärvi, Tuupovaara, Valtimo och Värtsilä,

12) Vasa valkrets, till vilken hör följande kommuner: Alahärmä, Alajärvi, Alavus, Bötö, Etseri, Evijärvi, Halsua, Himanka, Ilmajoki, Jakobstad, Jalasjärvi, Jurva, Kannus, Karleby, Kaskö, Kauhajoki, Kauhava, Kaustby, Kelviä, Korsholm, Korsnäs, Korttesjärvi, Kristinestad, Kronoby, Kuortane, Kurikka, Laihela, Lappajärvi, Lappo, Larsmo, Lehtimäki, Lestijärvi, Lillkyro, Lochteå, Malax, Maxmo, Nurmo, Nykarleby, Närpes, Oravais, Pedersöre, Perho, Peräseinäjoki, Seinäjoki, Soini, Storkyro, Storå, Toholampi, Töysä, Ullava, Vasa, Vetil, Vimpeli, Vörå, Ylihärmä, Ylistaro och Östermark,

13) Mellersta Finlands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jyväskylä landskommun, Jämsä, Jämsänkoski, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Korpi-lahti, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Leivonmäki, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Pylkönmäki, Saarijärvi, Sumainen, Suolahti, Toivakka, Uurainen, Viitasaari och Äänekoski,

14) Uleåborgs valkrets, till vilken hör följande kommuner: Alavieska, Brahestad, Haapajärvi, Haapavesi, Haukipudas, Hyrynsalmi, Ii, Kajana, Kalajoki, Karlö, Kempele, Kestilä, Kiiminki, Kuhmo, Kuivaniemi, Kuusamo, Kärsämäki, Limingo, Lumijoki, Merijärvi, Muhos, Nivala, Oulainen, Oulunsalo, Paltamo, Pattijoki, Piippola, Pudasjärvi, Pulkkila, Puolanka, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Rantsila, Reisjärvi, Ristijärvi, Ruukki, Sievi, Siikajoki, Sotkamo, Suomussalmi, Taivalkoski, Temmes, Tynävä, Uleåborg, Utajärvi, Vaala, Vihanti, Vuolijoki, Yli-Ii, Ylikiihimäki och Ylivieska,

15) Lapplands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Enare, Enontekis, Kemi, Kemijärvi, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Rovaniemi, Rovaniemi landskommun, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Torneå, Utsjoki och Övertorneå.

6 §

Fördelningen av riksdagsmandaten mellan valkretsarna

I andra valkretsar än i landskapet Ålands valkrets väljs genom proportionella val sammanlagt 199 riksdagsledamöter. I landskapet

Ålands valkrets väljs en riksdagsledamot så som bestäms nedan.

Fördelningen av riksdagsmandaten mellan valkretsarna, med undantag för landskapet Ålands valkrets, verkställs på grundval av antalet finska medborgare som enligt befolkningsdatasystemet har haft hemkommun i Finland i valkretsen i fråga den sista dagen i den sjätte kalendermånaden före valdagen. Fördelningen verkställs genom att antalet finska medborgare i valkretsen i fråga divideras med det sammanräknade antalet finska medborgare i valkretsarna och genom att det tal som erhålls multipliceras med talet 199. Varje valkrets får ett platsantal som motsvarar det hela tal som räkneoperationen ger. Om alla platser inte då blir fördelade, fördelas de återstående platserna mellan valkretsarna i den ordning som följer av decimaltalens storlek i de tal som räkneoperationen givit.

Fördelningen verkställs av statsrådet i god tid före riksdagsvalet genom beslut som publiceras i Finlands författningssamling.

7 §

Valkretsar vid övriga val

Vid presidentval och Europaparlamentsval utgör landet en valkrets. Vid det tekniska förrättandet av dessa val följs valkretsindelningen vid riksdagsval enligt vad som bestäms nedan.

Vid kommunalval är kommunen valkrets.

8 §

Röstningsområden

Röstningsområde är kommunen, om det inte är nödvändigt att dela in den i flera röstningsområden. Beslut om röstningsområdena fattas av fullmäktige. När beslutet fattas skall de ändringar i kommunindelningen beaktas som träder i kraft vid ingången av det följande kalenderåret. Fullmäktige skall också bestämma till vilket röstningsområde de personer hör som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet.

Beslutet om röstningsområdena träder i kraft den 15 oktober, om beslutet fattas senast i april samma år. Ett beslut som fattas senare träder i kraft den 15 oktober följande år.

Om ett beslut om ändring i kommunindelningen har meddelats efter beslutet om röstningsområdena, skall fullmäktige eller, om ministeriet har fattat beslut om ändringen, kommunstyrelsen utan dröjsmål se över indelningen i röstningsområden.

Beslutet om röstningsområdena skall omedelbart meddelas magistraten. Beslutet skall, trots att besvär anförs hos länsrätten, iakttas tills besvären har avgjorts, om inte länsrätten bestämmer något annat. Ändring i beslut som länsrätten fattat med anledning av besvär får inte sökas genom besvär.

9 §

Förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen

Förhandsröstningsställen är

1) allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet, vilka bestäms genom förordning och av vilka det skall finnas åtminstone ett i varje kommun om inte något annat följer av särskilda skäl,

2) de finska beskickningar som bestäms genom förordning,

3) sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt och andra verksamhetsenheter inom socialvården som den kommunala centralvalnämnden bestämmer samt straffanstalter (*anstalt*),

4) finska fartyg som befinner sig utomlands när förhandsröstning verkställs på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet.

Dessutom kan förhandsröstning under nedan nämnda förutsättningar ordnas i den röstandes hem (*hemmaröstning*).

Varje röstningsområde skall ha ett *röstningsställe på valdagen*, som kommunstyrelsen bestämmer och utan dröjsmål meddelar magistraten. Av särskilda skäl kan röstningsstället förläggas utom röstningsområdet eller också utom kommunen, om detta inte förorsakar de röstande oskäligen olägenheter.

2 kap.

Valmyndigheter

10 §

Behandlingen av valärenden i statsrådet

I statsrådet är justitieministeriet högsta

valmyndighet.

Utrikesministeriet sköter enligt bestämmelserna i denna lag ärenden som gäller förhandsröstning utomlands.

11 §

Valkrets-nämnd

Länsstyrelsen skall i god tid före riksdagsval i varje valkrets som nämns i 5 § tillsätta en valkrets-nämnd. Dess mandatperiod varar till dess en ny nämnd är vald. Nämnden tillsätts av den länsstyrelse inom vars område nämnden sammanträder.

Valkrets-nämnden består av ordförande, vice ordförande och tre andra medlemmar samt fyra ersättare. Både medlemmarna och ersättarna skall i mån av möjlighet företräda de i partiregistret införda partier som vid föregående val ställt upp kandidater i valkretsen. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatansökan som tillställts nämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i nämndens arbete vid valet i fråga.

Helsingfors valkrets-nämnd och Nylands valkrets-nämnd sammanträder i Helsingfors stad, Egentliga Finlands valkrets-nämnd i Åbo stad, Satakunta valkrets-nämnd i Björneborgs stad, landskapet Ålands valkrets-nämnd i Mariehamns stad, Tavastlands valkrets-nämnd i Tavastehus stad, Birkalands valkrets-nämnd i Tammerfors stad, Kymmene valkrets-nämnd i Kouvola stad, Södra Savolax valkrets-nämnd i S:t Michels stad, Norra Savolax valkrets-nämnd i Kuopio stad, Norra Karelen valkrets-nämnd i Joensuu stad, Vasa valkrets-nämnd i Vasa stad, Mellersta Finlands valkrets-nämnd i Jyväskylä stad, Uleåborgs valkrets-nämnd i Uleåborgs stad och Lapplands valkrets-nämnd i Rovaniemi stad.

12 §

Valkrets-nämndens arbete

Valkrets-nämnden är beslutför med fem medlemmar. Har en medlem eller ersättare avlidit eller fått befrielse från sitt uppdrag, skall en ny medlem eller ersättare utses i hans eller hennes ställe för den återstående mandatperioden.

Valkrets-nämnden anställer en sekreterare och annan nödvändig personal. Den beslutar om rätt att närvara och yttra sig vid nämnden.

dens sammanträden för andra personer än de som på grund av sina uppgifter enligt denna lag har rätt att delta i sammanträdena.

Vid valkretsnsämndens sammanträden förs protokoll. Protokollet och nämndens expeditioner undertecknas av ordföranden och kontrasieras av sekreteraren.

13 §

Kommunal centralvalnämnd

Fullmäktige skall i kommunen tillsätta en *kommunal centralvalnämnd* för sin mandatperiod.

Den kommunala centralvalnämnden består av ordförande, vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett nödvändigt antal ersättare, dock minst fem. Ersättarna skall ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. Både medlemmarna och ersättarna skall i mån av möjlighet företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatansökan som tillställts centralvalnämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i centralvalnsämndens arbete vid valet i fråga.

I landskapet Åland fungerar i varje kommun som kommunal centralvalnämnd vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval den nämnd som tillsatts för kommunalval i landskapet och för vilken i tillämpliga delar gäller vad som i denna lag bestäms om kommunal centralvalnämnd.

14 §

Den kommunala centralvalnsämndens arbete

Den kommunala centralvalnsämnden är beslutsför med fem medlemmar. Om en ersättare har avlidit eller har förhinder eller är jävig, får kommunstyrelsen vid behov förordna en tillfällig ersättare.

Den kommunala centralvalnsämnden anställer en sekreterare och annan nödvändig personal. Den beslutar om rätt att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden för andra personer än de som på grund av sina uppgifter enligt denna lag har rätt att delta i sammanträdena.

På den kommunala centralvalnsämnden tillämpas inte den i 50 § kommunallagen nämnda förvaltningsstadgans bestämmelser om kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden eller rätt att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ.

15 §

Valnämnd och valbestyrelse

Kommunstyrelsen skall i god tid före val tillsätta

1) för varje röstningsområde en *valnämnd*, som består av ordförande, vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett nödvändigt antal ersättare, dock minst tre, samt

2) för förhandsröstning som verkställs i anstalter och för hemmaröstning en eller flera *valbestyrelser*, som består av ordförande, vice ordförande och en annan medlem samt ett nödvändigt antal ersättare, dock minst tre.

Såväl valnsämndens och valbestyrelsens medlemmar som deras ersättare skall i mån av möjlighet företräda de i partiregistret antecknade partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsen i fråga. Vid kommunalval skall medlemmarna och ersättarna dock på motsvarande sätt företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. Valnsämndens ersättare och valbestyrelsens ersättare för förhandsröstning som verkställs i anstalter skall ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. En person som är uppställd som kandidat vid valet kan inte vara medlem eller ersättare i valbestyrelsen.

Valnsämndernas och valbestyrelsernas ordförandes och vice ordförandes namn och kontaktinformation skall meddelas den kommunala centralvalnsämnden.

16 §

Valnsämndens och valbestyrelsens arbete

Valnsämnden och valbestyrelsen är beslutföra med tre medlemmar.

Valnsämnden utser för röstningen på valda en eller flera valbiträden. Närmare bestämmelser om valbiträde finns i 73 §. För

räkningen och ordnandet av röstsedlarna kan valnämnden anlita räkningspersonal.

På valnämnden och valbestyrelsen tillämpas inte den i 50 § kommunallagen nämnda förvaltningsstadgans bestämmelser om förande, justering och framläggande av protokoll, hänskjutande av ett ärende till fortsatt sammanträde, kommunstyrelsens företrädare och kommundirektörens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden, föredragning av tjänsteinnehavare, rätt att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ eller kommunens ekonomi.

17 §

Valförrättare

Förhandsröstning på allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet, i finska beskickningar och ombord på finska fartyg samt hemmaröstning sköts av en *valförrättare*.

Om förordnandet av valförrättare till ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet bestäms genom förordning. Valförrättare är annars

1) vid en finsk beskickning dess chef eller en av denne utsedd person,

2) ombord på ett finskt fartyg befälhavaren eller en av denne förordnad, på fartyget tjänstgörande person,

3) vid hemmaröstning en av den kommunala centralvalnämndens ordförande förordnad medlem eller ersättare i valbestyrelsen.

För ett förhandsröstningsställe kan vid behov förordnas flera valförrättare. Varje enskild hemmaröstning sköts dock av endast en valförrättare.

En person som är kandidat i valet kan inte vara valförrättare.

3 kap.

Rösträttsregister

18 §

Upprättande av och uppgifter i rösträttsregister

Befolkningsregistercentralen skall senast den 46 dagen före valdagen upprätta ett register i vilket införs varje person som enligt

uppgifterna i befolkningsdatasystemet är röstberättigad i det kommande valet (*rösträttsregister*).

Beträffande varje röstberättigad tas följande uppgifter in i rösträttsregistret, sådana de är i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24:

- 1) personbeteckning,
- 2) fullständigt namn,
- 3) vid andra val än kommunalval den valkrets som avses i 5 §,
- 4) hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun,
- 5) röstningsområde,
- 6) röstningsställe på valdagen och adressen till det,
- 7) modersmål, om detta är danska, isländska, norska eller svenska,
- 8) vid andra val än kommunalval den stat där den röstberättigade är bosatt, om staten inte är Finland,
- 9) den magistrat inom vars ämbetsdistrikt hemkommunen är belägen,
- 10) datum för införande i registret.

Om den röstberättigade inte har hemkommun i Finland den 51 dagen före valdagen, antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommun folkbokföringskommunen enligt lagen om hemkommun. Om denna kommun inte längre hör till finskt territorium, antecknas i stället för den Helsingfors stad. Den röstberättigade hör då till det röstningsområde som fullmäktige med stöd av 8 § 1 mom. har bestämt i fråga om de röstberättigade som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet.

Efter upprättandet av rösträttsregistret antecknas i registret beträffande den röstberättigade

1) uppgift om dödsfall, om den röstberättigade har avlidit,

2) för det fall att personen i fråga på det sätt som anges i 26 § har antecknats i rösträttsregistret som saknande rösträtt, uppgift om detta,

3) uppgifter om eventuellt rättelseyrkande och om beslut som har meddelats med anledning av det,

4) uppgift om den röstberättigade har utövat sin rösträtt.

Vid Europaparlamentsval införs en i Finland röstberättigad medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen i Europaparlamentsvalets rösträttsregister, om han eller hon skriftligen har anmält sin avsikt att utöva sin rösträtt vid Europaparlamentsvalet

i Finland och efter detta har haft stadigvarande hemkommun i Finland och inte återtagit sin anmälan. Anmälan eller dess återtagande skall göras till magistraten senast den 80 dagen före valdagen före klockan 16.

19 §

Tilläggsuppgifter som skall införas i rösträtsregistret vid kommunalval och Europaparlamentsval

Vid kommunalval införs i rösträtsregistret, utöver vad som bestäms i 18 § 2 mom., beträffande varje röstberättigad som inte är finsk medborgare uppgift om

- 1) medborgarskap,
- 2) den tidsperiod han eller hon utan avbrott har haft hemkommun i Finland, om han eller hon inte är medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge.

Vid Europaparlamentsval införs i rösträtsregistret, utöver vad som bestäms i 18 § 2 mom., beträffande varje röstberättigad uppgift om medborgarskap, om den röstberättigade inte är finsk medborgare.

20 §

Användning av rösträtsregistret vid presidentval

Vid presidentval används samma rösträtsregister vid det första och det andra valet.

21 §

Meddelandekort

Befolkningsregistercentralen utarbetar över var och en som införts i rösträtsregistret ett meddelandekort, som innehåller följande uppgifter:

- 1) de uppgifter som avses i 18 § 2 mom. 2, 5 och 6 punkten,
- 2) den adress som för den röstberättigade finns införd i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24,
- 3) vid vilket val och i vilken valkrets eller i vilken kommun kortets mottagare har rösträtt,

4) valdagen och förhandsröstningsperioden,

5) kontaktinformationen till den magistrat som antecknats som kortets avsändare samt till den kommunala centralvalnämnden,

6) det register eller datasystem som uppgifterna på kortet grundar sig på, samt

7) anvisningar om kortets användning och om förfarandet vid röstning.

Meddelandekortet kan dessutom i behövlig mån innehålla i 18 § 2 och 3 mom. nämnda uppgifter i optiskt läsbar form.

Meddelandekortet uppgörs så att det kan användas som foljebrev vid annan förhandsröstning än hemmaröstning.

Befolkningsregistercentralen ser till att meddelandekorten senast den 24 dagen före valdagen sänds till de röstberättigade vilkas adress är känd. Vid Europaparlamentsval sänds kort emellertid inte till sådana i rösträtsregistret införda personer som befolkningsregistercentralen i enlighet med 26 § 5 mom. antecknar i rösträtsregistret som saknande rösträtt.

Vid presidentval sänds samtidigt två meddelandekort till de röstberättigade, ett för vardera valet.

22 §

Information till medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen vid kommunalval och Europaparlamentsval

Befolkningsregistercentralen skall i god tid före kommunalval och Europaparlamentsval i mån av möjlighet på lämpligt sätt meddela alla medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen som uppfyller villkoren för rösträtt att de enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet kommer att ha rösträtt och vara valbara vid valet samt om det förfarande som skall iaktas för utövande av rösträtten och rätten att bli uppställd som kandidat.

23 §

Kontroll av uppgifter i rösträtsregistret

De i 18 § 2 och 3 mom. nämnda uppgifterna i rösträtsregistret, med undantag för personbeteckningarna, finns framlagda för kontroll i magistraterna eller fås avgiftsfritt

per telefon från dem och, enligt vad Befolkningsregistercentralen bestämmer, också på andra ställen vardagar under tjänstetid från och med den 41 dagen före valdagen.

Magistraterna kan ge utdrag ur röstregisteret. Utdraget ges avgiftsfritt till den som utdraget gäller och till en myndighet som avses i denna lag.

Befolkningsregistercentralen informerar i den officiella tidningen och på annat lämpligt sätt om tillhandahållandet av uppgifter ur röstregisteret samt om hur rättelseyrkande skall framställas.

24 §

Rättelseyrkande

Den som anser att han eller hon obehörigen har utelämnats ur röstregisteret eller att en anteckning om honom eller henne i registret är oriktig, kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos magistraten senast den 16 dagen före valdagen före klockan 16.

Rättelseyrkande kan grundas också på sådana på rösträtten inverkan omständigheter som har inträffat efter att röstregisteret upprättades.

Om en röstberättigads flyttningsanmälan enligt lagen om hemkommun inkommer till magistraten senare än den 51 dagen före valdagen, kan den röstberättigade inte på grundval av denna flyttningsanmälan yrka rättelse av sådana i 18 § 2 mom. 3—6 punkten nämnda uppgifter i röstregisteret som gäller den röstberättigade.

Ett rättelseyrkande kan framställas genom användning av en för ändamålet utarbetad blankett. Befolkningsregistercentralen skall se till att blanketter finns tryckta eller duplicerade i magistraterna och på andra ställen där uppgifterna i röstregisteret finns framlagda.

25 §

Magistratens beslut

Magistraten skall avgöra rättelseyrkandena senast den 13 dagen före valdagen och göra eventuella av besluten föranledda ändringar i röstregisteret senast den 12 dagen före valdagen före klockan 12.

Beslutet skall utan dröjsmål av magistraten

delges den som framställt yrkandet. Beslutet skall sändas per post som rekommenderad försändelse, men det kan också skickas på något annat bevisligt sätt, om detta inte föranleder dröjsmål. Om beslutet innefattar att personen i fråga införs i röstregisteret, skall magistraten samtidigt sända till honom eller henne ett meddelandekort. Är mottagarens postadress inte känd, skall beslutet publiceras i den officiella tidningen.

26 §

Självrättelse

Anser Befolkningsregistercentralen eller magistraten att någon obehörigen har utelämnats ur röstregisteret eller orätmätigt har tagits in i det eller att en sådan anteckning i röstregisteret som gäller honom eller henne är oriktig, har Befolkningsregistercentralen eller magistraten rätt att på tjänstens vägnar föga personen i fråga till röstregisteret eller anteckna honom eller henne som saknande rösträtt eller rätta den oriktiga anteckning som gäller honom eller henne. Ändringarna skall göras senast den 12 dagen före valdagen före klockan 12.

När anteckning i röstregisteret görs om att någon saknar rösträtt skall ett skriftligt beslut fattas om detta, och beslutet skall delges personen i fråga så som bestäms i 25 § 2 mom. Ett skriftligt beslut behöver dock inte fattas, om personen i fråga har dött eller dödförklarats efter att röstregisteret upprättades.

När någon fogas till röstregisteret skall till honom eller henne utan dröjsmål sändas ett meddelandekort.

Vid rättelse av en oriktig anteckning som gäller en person som är införd i röstregisteret skall personen i fråga utan dröjsmål underrättas om rättelsen, om detta inte är uppenbart onödigt.

Har Befolkningsregistercentralen innan röstregisteret för ett Europaparlamentsval vunnit laga kraft fått ett meddelande av en myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om att en röstberättigad som införts i röstregisteret har upptagits i denna stats vallängd för samma val, skall Befolkningsregistercentralen utan dröjsmål se till att personen i fråga antecknas i röstregisteret som saknande rösträtt.

27 §

Besvär hos länsrätten

Över ett beslut av magistraten genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller avvisats och över Befolkningsregistercentralens eller magistratens beslut enligt 26 § 2 mom. får besvär anföras hos länsrätten. Besvären skall anföras senast den sjunde dagen efter den dag då parten i fråga har delgetts beslutet eller efter den dag då beslutet har publicerats i den officiella tidningen. En besvärsskrift som riktats till länsrätten kan inom besvärstiden tillställas magistraten för vidarebefordran till länsrätten. Om anförande av besvär gäller i övrigt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Länsrätten skall utan dröjsmål underrätta ändringssökanden och magistraten om sitt beslut. Om beslutet innefattar att någon skall införas i rösträttsregistret eller att uppgifter som gäller honom eller henne skall ändras, skall länsrätten dessutom utan dröjsmål underrätta Befolkningsregistercentralen om beslutet, och Befolkningsregistercentralen skall göra de nödvändiga ändringarna i rösträttsregistret. Om länsrätten meddelar ett sådant beslut senare än den fjärde dagen före valdagen klockan 19, skall den utan dröjsmål sända beslutet också till den kommunala centralvalnämnden, som skall foga beslutet till den vallängd som nämns i 71 §. Om besvären har förkastats eller avvisats, skall länsrätten underrätta Befolkningsregistercentralen om detta, och Befolkningsregistercentralen skall göra anteckning om detta i rösträttsregistret.

Över länsrättens beslut enligt denna paragraf får ändring inte sökas genom besvär.

28 §

Rösträttsregistrets laga kraft

Rösträttsregistret vinner laga kraft den 12 dagen före valdagen klockan 12.

Ett lagakraftvunnet rösträttsregister skall följas oförändrat vid valet. Rösträttsregistret anses ha laga kraft även om länsrätten innan rösträttsregistret vinner laga kraft inte har meddelat beslut med anledning av besvär som anförts hos den.

Om någon uppenbart oriktigt med stöd av 26 § 1 mom. har antecknats i rösträttsregistret

som saknande rösträtt, kan Befolkningsregistercentralen stryka en sådan anteckning ur det lagakraftvunna rösträttsregistret.

Den som på valdagen för valnämnden visar upp ett sådant beslut av länsrätten eller högsta förvaltningsdomstolen enligt vilket han eller hon är röstberättigad, skall få rösta. Personen i fråga är skyldig att överläta beslutet eller en kopia av det till valnämnden.

29 §

Användningen av rösträttsregistret

I rösträttsregistret antecknas i enlighet med 5 och 6 kap. när och var den röstberättigade har röstat. Anteckningen kan göras av en valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet eller av valbestyrelsens ordförande eller av valnämnden eller den kommunala centralvalnämnden eller, på den kommunala centralvalnämndens begäran, av magistraten. Om anteckningen konstateras vara oriktig, kan den rättas endast av den kommunala centralvalnämnden eller, på dennas begäran, av magistraten.

Anteckningar som gäller röstning är inte offentliga förrän valförrättningen har avslutats.

Efter att valresultatet har vunnit laga kraft skall av justitieministeriet föreskrivna arkivutskrifter matas ut ur rösträttsregistret. Därefter skall Befolkningsregistercentralen utplåna uppgifterna ur registret.

4 kap.

**Myndighetsuppgifter vid
kandidatuppställning**

30 §

Kandidatuppställning

I II avdelningen ingår bestämmelser vilka gäller de i partiregistret upptagna partiernas (*parti*) och de av röstberättigade bildade valmansföreningarnas uppställande av kandidater samt ansökan om publicering av kandidatlistan i sammanställningen av kandidatlistorna och ansökan om upptagande av en kandidat i kandidatförteckningen vid presidentval (*kandidatansökningar*) och ingivan-

de av ansökningarna till den myndighet som behandlar kandidatansökningarna.

31 §

Myndighet som behandlar kandidatansökningar

Kandidatansökningarna behandlas

- 1) vid riksdagsval av valkrets-nämnden,
- 2) vid presidentval och Europaparlamentsval av Helsingfors valkrets-nämnd,
- 3) vid kommunalval av den kommunala centralvalnämnden.

32 §

Meddelanden som gäller partierna

Justitieministeriet skall senast den 48 dagen före valdagen meddela de myndigheter som behandlar kandidatansökningarna, med undantag för landskapet Ålands valkrets-nämnd, vilka partier som är upptagna i parti-registret och vilka personer som är berättigade att teckna respektive partis namn.

33 §

Myndigheternas lagbestämda sammanträden

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna sammanträder på kallelse av ordföranden i god tid, senast den 48 dagen före valdagen och därefter, om det finns ärenden att behandla, den 40, 34, 32 och 31 dagen före valdagen, valdagen, dagen efter valdagen och den tredje dagen efter valdagen samt vid någon annan tid, om behandlingen av ärendena kräver det.

34 §

Beslut om och kungörelse av ingivning av handlingar

Senast vid det sammanträde som hålls den 48 dagen före valdagen skall den myndighet som behandlar kandidatansökningarna besluta till vem, vilka dagar och vid vilka klockslag samt var de för myndigheten avsedda kandidatansökningarna och andra handlingar som gäller kandidatuppställningen skall ges in.

Angående beslutet skall avfattas en kungörelse som skall delges de valombud som partierna har meddelat och som skall upp-sättas till påseende i myndighetens sammanträdeslokal samt vid kommunalval offentliggöras på det sätt som kommunens tillkännagivanden meddelas för kännedom och vid övriga val i den officiella tidningen.

35 §

Skyldighet att kontrollera handlingar

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna skall kontrollera att kandidatansökningarna och anmälningarna om valförbund och gemensam lista har lämnats till myndigheten inom den tid som anges i lagen och att handlingarna har den form som bestäms i lagen eller med stöd av den samt att kandidaterna är valbara och att det inte heller annars finns något lagstadgat hinder för deras kandidatur.

Det ankommer inte på myndigheten att granska på vilket sätt man har verkställt medlemsomröstningen och uppställandet av kandidater jämte därtill hörande förfaranden inom partiet eller dess krets- eller basorganisation eller annan organisation eller inom en förening som företräder partimedlemmarna i kommunen.

36 §

Behandling av kandidatansökningar och anmärkningar mot dem

Kandidatansökningarna jämte till dem fogade handlingar kontrolleras vid det sammanträde som hålls den 34 dagen före valdagen.

Har en kandidatansökan eller en anmälan om valförbund eller gemensam lista inte lämnats till myndigheten inom föreskriven tid, skall den avvisas.

Valombudet för ett parti, en gemensam lista eller en valmansförening som inte hör till en gemensam lista skall omedelbart underrättas, om

1) kandidatansökan eller anmälan om valförbund eller gemensam lista inte har gjorts i enlighet med denna lag eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den eller att de handlingar som förutsätts i denna lag inte har fogats till kandidatansökan,

2) kandidatansökningshandlingarna av andra orsaker än de som nämns i 1 mom. inte kan betraktas som lagenliga eller

3) som kandidat har uppställts en person som inte är valbar eller som vid samma val har uppställts som kandidat på två eller flera listor.

37 §

Fastställande av kandidaternas ordningsföljd

Vid det sammanträde som avses i 36 § bestäms partiernas, de gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd för sammanställningen av kandidatlistorna samt presidentkandidaternas inbördes ordningsföljd för kandidatförteckningen.

Vid riksdagsval, kommunalval och Europaparlamentsval utlottas

1) den inbördes ordningen mellan å ena sidan de partier som inte har ingått valförbund och å andra sidan valförbunden,

2) inom valförbunden den inbördes ordningen mellan de partier som har bildat valförbund och

3) den inbördes ordningen mellan de gemensamma listorna.

De valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista sätts i alfabetisk ordning.

Vid presidentval utlottas kandidaternas inbördes ordningsföljd vid det första valet och de tilldelas nummer i enlighet med denna, med 2 som första nummer. Justitiiekanslern i statsrådet skall vara närvarande vid lottningen. Vid det andra valet har kandidaterna samma nummer som vid det första valet.

38 §

Valombudens åtgärder med anledning av anmärkningar

De valombud till vilka anmärkningar har framställts har rätt att senast den 32 dagen före valdagen före klockan 16 göra rättelser med anledning av anmärkningarna och att komplettera en kandidatansökan och de handlingar som fogats till den. Inom samma tid har valombuden rätt att företa behövliga justeringar beträffande en kandidats namn, titel, yrke, syssla eller hemkommun. Avser

anmärkningen anmälan om valförbund, har partiernas valombud rätt att ge in ett gemensamt skriftligt förslag till rättelse av anmälan.

Har anmärkningen framställts av en orsak som nämns i 36 § 3 mom. 3 punkten, har valombudet rätt att inom den tid som anges ovan i 1 mom. i denna paragraf stryka en kandidat som avses i det förstnämnda lagrummet.

39 §

Beslut om kandidatansökningar

De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid jämte till dem fogade handlingar behandlas på nytt vid det sammanträde som hålls den 32 dagen före valdagen. Samtidigt fattas beslut med anledning av kandidatansökningarna samt anmälningarna som gäller valförbund och gemensam lista.

De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid samt anmälningar om valförbund och om gemensam lista, mot vilka inga anmärkningar har framställts, skall godkännas.

40 §

Beslut som skall fattas efter besluten om kandidatansökningarna

Har en anmärkning som avses i 38 § 2 mom. gjorts och godtagbar anmälan om rättelse inte ingivits eller anmälan om strykning av kandidaten i fråga inte gjorts inom utsatt tid eller har kandidaten avlidit, tas kandidaten inte upp i sammanställningen av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen vid presidentval. Ett partis, en valmansförenings eller en gemensam listas valombud är skyldigt att utan dröjsmål underrätta den myndighet som behandlar kandidatansökningarna om en kandidats död.

Ett parti eller en valmansförening vars anmälan om anslutning till ett valförbund eller en gemensam lista inte har blivit godkänd, har rätt att återta sin kandidatansökan. Partiets eller valmansföreningens valombud skall ge in ett skriftligt återtagande till den myndighet som behandlar kandidatansökningarna senast den 31 dagen före valdagen före klockan 12. Ett ärende som gäller godkännande av kandidatansökan skall behandlas på nytt till följd av återtagande.

Beslut i de ärenden som avses i denna paragraf fattas vid det sammanträde som hålls den 31 dagen före valdagen innan sammanställningen av kandidatlistorna eller presidentvalets kandidatförteckning uppgörs.

41 §

Uppgörande av sammanställning av kandidatlistor

Den myndighet som behandlar kandidatsökningarna skall vid det sammanträde som hålls den 31 dagen före valdagen göra upp en *sammanställning av kandidatlistorna*, där det på samma sida av arket finns tryckt

1) en gemensam rubrik, av vilken framgår för vilket val sammanställningen har gjorts upp, samt

2) partiernas kandidatlistor, gemensamma listor samt kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista.

Kandidatlistorna för de partier som inte hör till något valförbund och för de partier som har bildat valförbund samt de gemensamma listorna och kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista placeras i ordningsföljd enligt 37 § 2 och 3 mom. så att först kommer partiernas kandidatlistor grupperade från vänster till höger, sedan de gemensamma listorna grupperade på motsvarande sätt och till sist under varandra i alfabetisk ordning kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till en gemensam lista. Kandidaterna tilldelas nummer i enlighet med denna ordningsföljd, med 2 som första nummer.

Finns det så många partier, valförbund eller gemensamma listor att grupperingen av dem från vänster till höger gör det väsentligen svårare att läsa sammanställningen, kan de eller en del av dem även grupperas under varandra i sammanställningen med iakttagande av den genom lottningen bestämda ordningsföljden. Kandidatlistorna för de partier som har ingått valförbund skall tillräckligt klart åtskiljas från kandidatlistorna för de partier som inte hör till något valförbund. Under kandidatlistorna för partier som har bildat valförbund görs en anteckning om att partierna i fråga har ingått valförbund.

Uppgifter om partiernas kandidater och kandidaterna på de gemensamma listorna antecknas under partiets namn eller den ge-

mensamma listans beteckning grupperade i en spalt uppifrån och nedåt eller, om detta inte är ändamålsenligt på grund av det stora antalet kandidater, i två eller flera spalter bredvid varandra, i rader från vänster till höger. Uppgifter om de kandidater som inte hör till någon gemensam lista antecknas längst till höger under varandra, i nummerordning, tydligt åtskilda från varandra.

För varje kandidat antecknas i sammanställningen nummer, namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt vid andra val än kommunalval hemkommun. Vid sidan av eller i stället för kandidatens förnamn kan användas ett annat allmänt känt tilltalsnamn eller en förkortning av förnamnet. Inga andra uppgifter om kandidaten får antecknas, om de inte är nödvändiga för att precisera identiteten. Inga personbeteckningar antecknas i sammanställningen.

Partiernas namn antecknas i sammanställningen med iakttagande av 4 § partilagen (10/1969) och 9 § 2 mom. föreningslagen (503/1989). För en gemensam lista antecknas den beteckning som föreslagits för den eller, om beteckningen inte heller efter en anmärkning överensstämmer med det som föreskrivs om detta i II avdelningen, eller om inget förslag har framställts, fastställer den myndighet som behandlar kandidatsökningarna en beteckning, som endast utvisar den gemensamma listans ordningsföljd i sammanställningen i förhållande till andra gemensamma listor. För en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista antecknas ingen beteckning.

42 §

Kandidatförteckningar för presidentval

Efter att justitieministeriet genom ett tillkännagivande har underrättats om kandidaterna, uppgör Helsingfors valkretsnaämnd en *kandidatförteckning för presidentvalet*, om vilken i tillämpliga delar gäller vad som bestäms i 41 § om sammanställningen av kandidatlistor.

Förrättas vid presidentvalet ett andra val, uppgör Helsingfors valkretsnaämnd utan dröjsmål för det andra valet en kandidatförteckning i vilken kandidaterna skall tas upp i samma inbördes ordningsföljd och med samma nummer med vilka de togs in i kandidatförteckningen för det första valet. Angående

kandidatförteckningen för det andra valet gäller i övrigt vad som i 41 § bestäms om sammanställningen av kandidatlistor.

43 §

Riksomfattande kandidatregister

Justitieministeriet skall upprätta ett register, i vilket tas in alla kandidater i hela landet som vid valet i fråga tagits upp i sammanställningarna av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentvalet (*riksomfattande kandidatregister*).

Den myndighet som behandlar kandidatsökningarna skall den 31 dagen före valdagen se till att i det riksomfattande kandidatregistret beträffande varje kandidat införs de uppgifter som finns i sammanställningen av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentvalet samt personbeteckning.

Uppgifter ur kandidatregistret ges avgiftsfritt kandidaten, det parti som ställt upp kandidaten och den gemensamma lista på vilken kandidaten är uppställd samt en myndighet som avses i denna lag.

Justitieministeriet tar vid behov en utskrift ur det riksomfattande kandidatregistret som upptar uppgifterna om varje kandidat med undantag för personbeteckningen enligt valkrets eller kommun. Ministeriet skall se till att ett nödvändigt antal exemplar av utskriften sänds till de kommunala centralvalnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna vid förhandsröstningsställena i hemlandet samt utrikesministeriet för vidare utdelning till de finska beskickningar och finska fartyg som är förhandsröstningsställen.

Uppgifterna i det riksomfattande kandidatregistret utplånas när valresultatet har vunnit laga kraft.

44 §

Distribution och tillkännagivande av sammanställningen av kandidatlistorna och av kandidatförteckningen för presidentval

Valkrets-nämnden skall se till att ett nödvändigt antal av sammanställningen av kandidatlistorna vid riksdagsval sänds till

1) de kommunala centralvalnämnder i en valkrets för vidare utdelning till valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna samt kommunstyrelserna i de kommuner som hör till valkretsen,

2) övriga valkrets-nämnder för vidare utdelning till dessa valkretsars kommunala centralvalnämnder, valbestyrelser och valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet,

3) valombuden för de partier, de gemensamma listor och de utanför de gemensamma listorna stående valmansföreningar som har ställt upp kandidater i valkretsen, samt

4) justitieministeriet och utrikesministeriet för att utdelas till valförrättarna vid förhandsröstningsställena utomlands.

Sammanställningarna skall också hållas tillgängliga för allmänheten.

Den kommunala centralvalnämnden skall bringa sammanställningen av kandidatlistorna för kommunalval eller uppgifterna i den eller uppgift om var sammanställningen hålls framlagd till de röstberättigades kännedom så som kommunala tillkännagivanden delges samt dessutom genom tillkännagivande som anslås i centralvalnämndens möteslokal. Av sammanställningen skall ett tillräckligt antal i god tid före valet sändas till kommunstyrelsen, valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena inom kommunen. De skall dessutom sändas till valombuden för de partier, de gemensamma listor och de utanför de gemensamma listorna stående valmansföreningar som ställt upp kandidater. Sammanställningarna skall också hållas tillgängliga för kommunens invånare.

Helsingfors valkrets-nämnd sköter distributionen av sammanställningar av kandidatlistorna för Europaparlamentsval och kandidatförteckningen för presidentval med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 1 mom. bestäms om distribution av sammanställningen av kandidatlistorna för riksdagsval. Är det sannolikt att det inte är möjligt att i tid till en finsk beskickning eller ett finskt fartyg som utgör förhandsröstningsställe sända kandidatförteckningen för det andra valet vid presidentval, skall till förhandsröstningsstället sändas uppgift om förteckningens innehåll på ett sätt som bedöms som tillräckligt tillförlitligt.

45 §

Förbud mot ändringssökande

I en myndighets beslut som avses i detta kapitel, med undantag för beslut om uppgif-

ter som skall ges ur kandidatregistret, får ändring inte sökas särskilt.

5 kap.

Förhandsröstning

46 §

Rätt att förhandsrösta

Varje röstberättigad får förhandsrösta på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet och utomlands i finska beskickningar.

En röstberättigad, som vårdas på sjukhus eller i en verksamhetsenhet inom socialvården som lämnar vård dygnet runt eller som den kommunala centralvalnämnden annars har bestämt att skall vara förhandsröstningsställe, eller som har intagits i en straffanstalt får förhandsrösta i denna anstalt. Den som tillhör personalen ombord på ett finskt fartyg får förhandsrösta ombord på fartyget om det befinner sig utomlands.

En röstberättigad, vars rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäliga svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället, får så som bestäms i 55 § förhandsrösta hemma i den kommun i Finland som i röst-rätsregistret har antecknats som hans eller hennes hemkommun.

47 §

Förhandsröstningsperioden

Förhandsröstningen inleds den 11 dagen före valdagen samt avslutas utomlands den åttonde dagen och i hemlandet den femte dagen före valdagen.

Vid de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet samt i finska beskickningar kan förhandsröstning enligt vad som bestäms genom förordning pågå kortare tid än vad som anges i 1 mom.

48 §

Förhandsröstningstiderna

Förhandsröstning förrättas under förhandsröstningsperioden

1) på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet alla vardagar under den tid lokalen är öppen för allmänheten, dock inte

efter klockan 20, samt lördagar och söndagar mellan klockan 10 och klockan 16, dock inte på nyårsaftonen, nyårsdagen, trettondagen, påskdagen, valborgsmässoaftonen, första maj, pingstdagen, midsommardagen, självständighetsdagen, julaftonen, juldagen eller annandag jul,

2) i finska beskickningar varje dag på de tider som bestäms av chefen för beskickningen, dock inte långfredagen, påskdagen, pingstdagen, midsommardagen eller julaftonen, inte heller juldagen eller annandag jul,

3) i anstalter under en eller högst två dagar på de tider som valbestyrelsen bestämmer,

4) ombord på finska fartyg under minst en dag på de tider som befälhavaren bestämmer,

5) vid hemmaröstning vid den tidpunkt mellan klockan 9 och klockan 20 som särskilt meddelas den röstande.

En röstberättigad som inom den tid som nämns i 1 mom. har infunnit sig på förhandsröstningsstället men inte kunnat utöva sin rösträtt under denna tid har rätt att rösta även efter nämnda tids utgång.

49 §

Tillkännagivande av förhandsröstning

Den kommunala centralvalnämnden skall tillkännage de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet som finns inom kommunen samt förhandsröstningstiderna vid dem så som kommunala tillkännagivanden delges.

Valförrättaren och valbestyrelsen skall se till att röstningstiderna och den närmare ordningen vid förhandsröstningen tillkännages genom kungörelser som anslås på förhandsröstningsstället och vid behov även på annat lämpligt sätt.

50 §

Förhandsröstningshandlingar

Vid förhandsröstning skall användas röstsedel, valkuvert, följbrev och ytterkuvert (*förhandsröstningshandlingar*), vilka justitieministeriet skall låta tillverka.

Som följbrev används antingen det i 21 § nämnda meddelandekortet eller en särskild följbrevsblankett. Vid hemmaröstning skall

dock som foljebrev användas en särskild foljebrevsblankett för hemmaröstning.

51 §

Röstsedel

Röstsedel för val skall tryckas på vitt papper. Av röstsedeln skall tydligt framgå hur den viks ihop, och den skall vara sådan att bevarandet av valhemligheten tryggas.

Röstsedeln skall vara av standardformatet 148 x 210 mm och på inre sidan uppta en tryckt rubrik, vari anges vid vilket val den skall användas, samt dessutom en cirkel som har en diameter av 90 mm och som vid hopvikning av sedeln förblir ovikt. Mitt i cirkeln skall tydligt utsatt finnas beteckningen N:o för antecknande av numret på den kandidat för vilken den röstande önskar avge sin röst. Inga andra anteckningar får finnas på röstsedeln.

52 §

Valstämpel

Röstsedlarna stämplas med en valstämpel, som är likadan på alla förhandsröstnings- och röstningsställen. Justitieministeriet fastställer valstämpeln samt låter tillverka stämplarna och meddelar de kommunala centralvalnämnderna anvisningar om hur stämplarna skall skaffas och förvaras.

53 §

Leverans av handlingar och valstämplar

Justitieministeriet skall i god tid före förhandsröstningens början översända förhandsröstningshandlingar och blanketter för de förteckningar som skall föras över de röstande jämte behövliga anvisningar till valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet samt till de kommunala centralvalnämnderna för vidarebefordran till valbestyrelserna. Sådana handlingar och blanketter skall också sändas till utrikesministeriet för vidarebefordran till de finska beskickningar och till befälhavarna på de finska fartyg som utgör förhandsröstningsställen.

Den kommunala centralvalnämnden skall sända valstämplar till valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställen i landet som finns i kommunen samt till valbestyrelserna. Centralvalnämnden i Helsingfors stad skall dessutom sända valstämplar till utrikesministeriet för vidarebefordran till beskickningarna och befälhavarna på fartygen.

Befälhavaren på ett fartyg skall hos utrikesministeriet eller hos en finsk beskickning rekquirera förhandsröstningshandlingar, och blanketter för de förteckningar som skall föras över de röstande och en valstämpel.

54 §

Person som skall närvara vid hemmaröstning

Vid hemmaröstning skall valförrättaren se till att vid hemmaröstningen utöver valförrättaren är närvarande en av den röstande utsedd eller godkänd person som har fyllt 18 år och som inte sköter detta uppdrag i egenkap av valmyndighet. En person som är uppställd vid valet i fråga kan inte sköta detta uppdrag.

55 §

Förberedande åtgärder för hemmaröstning

Den som har rätt till hemmaröstning skall senast den 12 dagen före valdagen före klockan 16 skriftligt eller per telefon till centralvalnämnden i sin hemkommun anmäla sin önskan att förhandsrösta hemma. Anmälan kan på den röstandes vägnar göras av någon som han eller hon har utsett. Skriftlig anmälan, som skall undertecknas, kan göras på en blankett som utarbetats för ändamålet.

I anmälan skall uppges

1) den röstandes fullständiga namn, personbeteckning, adress, hemkommun och telefonnummer samt, om anmälan görs av någon som den röstande utsett, även dennes namn och kontaktinformation,

2) att den röstandes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäliga svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma, samt

3) huruvida den röstande själv kan sköta om att en person som avses i 54 § är närvarande vid hemmaröstningen.

Valmyndigheten skall om möjligt vid behov avhjälpa brister i anmälan och försäkra sig om att anmälan gjorts av den röstande som nämns i den eller av någon som denne har utsett.

Ordföranden för den kommunala centralvalnämnden skall se till att den röstande utan dröjsmål skriftligen eller per telefon underrättas om den tidpunkt då valförrättaren besöker honom eller henne. Tidpunkten skall anges med åtminstone två timmars noggrannhet. Samtidigt skall valmyndighetens telefonnummer meddelas för eventuell kontakt. Är valförrättaren förhindrad att infinna sig vid den meddelade tidpunkten, skall den röstande utan dröjsmål underrättas om detta och om tidpunkten för det nya besöket.

Om en brist i anmälan, som inverkar på röstningsförrättningen, inte har kunnat avhjälpas eller om anmälan till den kommunala centralvalnämnden har gjorts efter utsatt tid eller om hemmaröstning inte alls kan förrättas på grund av avbrott i kommunikationerna eller något annat oöverstigligt hinder, skall den röstande så som bestäms i 4 mom. underrättas om att ingen hemmaröstning förrättas.

56 §

Ordningen på förhandsröstningsställena

På ett förhandsröstningsställe får inte under röstningstiden hållas tal, uppsättas anslag eller utdelas tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök därtill.

Röstningen på förhandsröstningsstället skall ordnas så att valhemligheten bevaras. De närvarande skall iaktta de föreskrifter som valförrättaren eller valbestyrelsen meddelar för upprätthållandet av ordningen och för tryggheten av en störningsfri röstning.

Kan den röstandes valfrihet eller en störningsfri röstning inte tryggas vid hemmaröstning, skall valförrättaren avbryta röstningsförrättningen. I den förteckning som förs över hemmaröstningar skall göras en anteckning om avbrottet och, om röstningsförrättningen inte kan fortsättas, även om att den avslutas.

57 §

Inledande av förhandsröstning på förhandsröstningsställena

En röstberättigad som önskar rösta på förhand skall anmäla sig hos valförrättaren eller valbestyrelsen på förhandsröstningsstället. I en anstalt skall förhandsröstning vid behov ordnas även på olika avdelningar och i olika patientrum.

Den röstande är skyldig att för valförrättaren eller valbestyrelsen styrka sin identitet. Därefter ges den röstande röstsedel, valkuvert och ytterkuvert samt vid behov foljebrevsblankett.

Den röstande skall ges tillfälle att ta del av sammanställningen av kandidatlistorna för valet i fråga inom sin valkrets eller sin kommun, av sammanställningen av kandidatlistorna för Europaparlamentsvalet eller av kandidatförteckningen för presidentvalet eller av det riksomfattande kandidatregistret eller av en utskrift ur det.

58 §

Röstningen vid förhandsröstning

Den röstande får vid riksdagsval och kommunalval rösta på en kandidat som är upptagen i sammanställningen av kandidatlistorna inom den valkrets eller den kommun där den röstande antecknats som röstberättigad vid valet i fråga, vid Europaparlamentsval på en kandidat i sammanställningen av kandidatlistorna och vid presidentval på en kandidat i kandidatförteckningen för presidentvalet.

Den röstande skall på röstsedeln anteckna numret på den kandidat för vilken han eller hon avger sin röst, så tydligt att tvivelsmål inte kan uppstå om vilken kandidat som avses. Anteckningen skall göras i valbåset eller annars så att valhemligheten bevaras.

På den röstandes begäran skall valförrättaren eller en medlem av valbestyrelsen bistå vid röstningen. Den vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får vid röstningen assisteras av ett biträde som den röstande själv utsett, dock inte en person som är kandidat vid valet. Biträdet är skyldigt att samvetsgrant följa den röstandes anvisningar samt hemlighålla vad han eller hon fått veta i samband med röstningen.

59 §

Följebrev

Följebrevet skall riktas till den kommunala centralvalnämnden i den kommun som har antecknats för den röstande i rösträttsregistret.

Följebrevet skall innehålla följande uppgifter om den röstande:

- 1) fullständigt namn,
- 2) personbeteckning eller födelsetid, om inte en kvitteringsanteckning enligt 60 § 2 mom. görs i följbrevet,
- 3) nuvarande adress, om som följbrev används en separat följbrevsblankett på vilken inte görs kvitteringsanteckning i följbrevet.

Den röstande skall underteckna följbrevets försäkran om att den röstande personligen med bevarande av valhemligheten har fyllt i röstsedeln och lagt in denna avstämplad i valkuvertet som den röstande därefter tillslutit.

Vid hemmaröstning skall den röstande dessutom underteckna försäkran i följbrevsblanketten för hemmaröstning om att den röstandes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att den röstande inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället.

60 §

Åtgärder för att avsluta förhandsröstningen

Den röstande skall för valförrättaren eller i en anstalt, för valbestyrelsen förete röstsedeln, hopvikt för avstämpling, samt omedelbart därefter, när röstsedeln är avstämplad, i valmyndighetens åsyn innesluta den i valkuvertet. Det slutna valkuvertet, på vilket inga anteckningar får göras, och det undertecknade följbrevet skall därefter lämnas till valförrättaren eller valbestyrelsen.

När rösträttsregistret är i bruk på förhandsröstningsstället, skall valförrättaren eller valbestyrelsens ordförande

- 1) kontrollera i registret att den röstande är röstberättigad,
- 2) göra en anteckning i registret om att den röstande har utövat sin rösträtt, och
- 3) på det sätt som justitieministeriet bestämmer göra en anteckning i följbrevet om att den anteckning som avses i 2 punkten har gjorts i registret (*kvitteringsanteckning i*

följbrevet), varvid, om röstningen har förrättats i en anstalt, anstaltens namn inte får framgå av kvitteringsanteckningen i följbrevet.

När rösträttsregistret inte är i bruk på ett förhandsröstningsställe, skall en förteckning föras över de röstande.

61 §

Valmyndighetens åtgärder för att avsluta förhandsröstningen

Valförrättaren eller valbestyrelsens ordförande skall underteckna följbrevets intyg om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag och, om kvitteringsanteckning inte görs i följbrevet, skall där också antecknas datum och förhandsröstningsställets namn eller, om förhandsröstning har förrättats i en anstalt eller i form av hemmaröstning, namnet på kommunen i fråga. Vid hemmaröstning skall valförrättaren dessutom se till att den person som avses i 54 § och som är närvarande vid hemmaröstningen tecknar sitt namn på följbrevet. Valkuvertet och följbrevet skall därefter inneslutas i ytterkuvertet.

62 §

Insändande av ytterkuverten till den kommunala centralvalnämnden

Valförrättaren vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet samt valbestyrelsen skall se till att ytterkuverten utan dröjsmål sänds till den kommunala centralvalnämnd som har antecknats som mottagare. Om ytterkuverten sänds med posten, skall den som ansvarar för transporten och utdelningen av posten ge en kvittering på att kuverten har mottagits för transport och se till att ytterkuverten förs fram på ett tillförlitligt sätt. Om valförrättaren eller valbestyrelsen överlåter ytterkuverten direkt till den kommunala centralvalnämnden eller dess företrädare, skall det tas en kvittering på att kuverten har mottagits.

Valförrättaren på ett finskt fartyg skall utan dröjsmål sända ytterkuverten till utrikesministeriet eller en finsk beskickning i det land, där fartyget ligger i hamn eller dit det först anländer. Valförrättaren vid den finska beskickningen eller, om beskickning-

en inte är förhandsröstningsställe, chefen för beskickningen skall se till att ytterkuvert som lämnats där eller skickats dit sänds till utrikesministeriet på det sätt som ministeriet bestämmer. Utrikesministeriet skall se till att ytterkuverten utan dröjsmål sänds till den kommunala centralvalnämnden i fråga med iakttagande i tillämpliga delar av 1 mom.

63 §

*Granskning av
förhandsröstningshandlingarna*

De förhandsröstningshandlingar som inkommit till den kommunala centralvalnämnden granskas, utan att valkuverten öppnas, vid sammanträden som skall hållas så att de förhandsröstningshandlingar som inkommit före klockan 19 fredagen före valdagen hin- ner behandlas vid sammanträdena. Ytterku- vert som inkommit efter utgången av tids- fristen öppnas inte och lämnas obeaktade.

Röstningen skall lämnas obeaktad, om

1) den som röstat på förhand inte har in- förts i röstningsregistret,

2) valkuvertet är öppet eller försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om en kandidat eller något annat obehörigt,

3) följbrevet är så bristfälligt eller otyd- ligt att det inte med säkerhet går att få viss- het om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag eller fastställas vem den röstande är, eller

4) ett följbrev för hemmaröstning saknar namnteckning av den person som nämns i 54 §.

Anteckning om att röstningen har lämnats obeaktad skall göras i protokollet för sam- manträdet, till vilket skall fogas ett sådant valkuvert jämte följbrev och ytterkuvert som har lämnats obeaktat.

Kan ett följbrev som inte innehåller kvit- teringsanteckning i följbrevet och ett därtill fogat valkuvert godkännas, antecknas i röst- rättsregistret att den i följbrevet nämnda personen har utövat sin rösträtt. Om godkän- nandet sker senare än den fjärde dagen före valdagen klockan 19, skall anteckning om att den i följbrevet nämnda personen har utövat sin rösträtt dessutom, på det sätt som justitieministeriet bestämmer, göras i val- längden. Har den kommunala centralval- nämnden i enlighet med 71 § 3 mom. av särskilda skäl tillställts vallängder som skri-

vits ut ur röstningsregistret genast efter att det vunnit laga kraft, görs anteckningen endast i vallängden.

Efter granskningen av förhandsröstnings- handlingarna räknas antalet godkända valku- vert samt antalet personer om vilka anteck- ning gjorts i röstningsregistret eller valläng- den att de har utövat sin rösträtt, varefter de tal som erhålls antecknas i protokollet. De godkända valkuverten skall avskiljas från följbrevet och hållas öppnade i säkert för- var.

64 §

*Inlämnande av valkuverten till
valkrets-nämnden*

Vid andra val än kommunalval skall den kommunala centralvalnämnden lägga in de godkända valkuverten i ett hållbart omslag, vilket skall förseglas på det sätt som justitie- ministeriet bestämmer och på vilket skall antecknas valkrets-nämndens adress, uppgift om försändelsens innehåll och avsändaren. Försändelsen skall i brådskande ordning till- ställas valkrets-nämnden på det sätt som den- na bestämmer.

Har den kommunala centralvalnämnden inte tillställts några valkuvert som borde sändas till valkrets-nämnden, skall valkrets- nämnden underrättas om detta.

65 §

Återställande av valstämplar

Efter avslutad förhandsröstning skall valstämplarna skickas tillbaka från för- handsröstningsställena i kommunen till den kommunala centralvalnämnden. De val- stämplarna som har använts av valförrättare vid förhandsröstningsställen utomlands skall skickas tillbaka till utrikesministeriet, som sänder dem till centralvalnämnden i Helsing- fors stad.

66 §

*Förbud mot ändringssökande i ärenden som
gäller förhandsröstning*

Ändring i beslut av en valmyndighet som avses i detta kapitel får inte sökas särskilt.

6 kap.

Röstning på valdagen

67 §

Förrättande av röstning på valdagen

Röstningen på valdagen förrättas samtidigt i varje kommun röstningsområdesvis. En röstberättigad får rösta endast inom det röstningsområde som har antecknats för honom eller henne i rösträtsregistret.

Ordnandet av röstningen inom varje röstningsområde sköts av valnämnden.

Den kommunala centralvalnämnden skall tillkännage valdagen samt röstningsområdenas röstningsställen på det sätt som kommunens tillkännagivanden meddelas för kännedom.

Bestämmelser om valdagen finns i II avdelningen.

68 §

Röstningstid

Röstningen på valdagen börjar klockan 9 och den fortgår utan avbrott till klockan 20.

Alla röstande som har anlänt före klockan 20 för att invänta sin tur har rätt att rösta. Vänttrummet skall stängas klockan 20. De röstande som har anlänt skall före det underlättas om stängningen.

69 §

Röstningsställe

Den kommunala centralvalnämnden skall se till att det för röstningen på valdagen inom varje röstningsområde finns ett röstningsställe, för vilket kommunen skall ställa lämplig lokal och inredning till förfogande.

Röstningsstället skall ha tillräckligt med utrymme även för de röstande som inväntar sin tur att komma in i valrummet för att rösta.

70 §

Förberedande åtgärder

Den kommunala centralvalnämnden skall vidta alla åtgärder som krävs för förrättandet

av röstningen på valdagen och i denna avsikt bland annat se till att varje valnämnd på röstningsstället till sitt förfogande har

1) sådana valbås för röstningen som säkerställer bevarandet av valhemligheten,

2) ett nödvändigt antal röstsedlar enligt 51 §, valstämplar enligt 52 § samt blanketter för valprotokoll, som avses i 79 §,

3) sammanställningar av kandidatlistorna eller kandidatförteckningarna för presidentvalet, vilka anslås i valrummet och i vänttrummet samt i varje valbås,

4) förseglingsmaterial,

5) vallängden, och

6) valurna.

Justitieministeriet skall se till att röstsedlar, blanketter för valprotokollet, förseglingsmaterial och vid behov även valurnor sänds till valnämnderna.

71 §

Vallängderna och leverans av dem

Efter avslutad förhandsröstning skall justitieministeriet se till att det ur rösträtsregistret från och med den fjärde dagen före valdagen klockan 19 skrivs ut *vallängder* röstningsområdesvis och att längderna tillställs de kommunala centralvalnämnderna i god tid före valdagen. Ministeriet kan bestämma att den kommunala centralvalnämnden skriver ut vallängderna för röstningsområdena i kommunen. Ministeriet kan också bestämma att uppgifterna i vallängderna sänds till centralvalnämnden i maskinläsbar form.

I vallängderna införs endast de personer som enligt de anteckningar som gjorts i rösträtsregistret inte har utövat sin rösträtt vid förhandsröstningen. Vallängderna skrivs ut röstningsområdesvis i alfabetisk ordning enligt personernas namn eller på det sätt som justitieministeriet bestämmer. Vallängderna innehåller vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval en rubrik med uppgift om valkrets och vid alla val rubriker med uppgift om kommun och röstningsområde samt för varje person hans eller hennes fullständiga namn och personbeteckning.

Justitieministeriet kan vid behov av särskilda skäl bestämma att vallängderna skall skrivas ut ur rösträtsregistret genast efter att registret har vunnit laga kraft och att de utan

dröjsmål skall sändas till den kommunala centralvalnämnden i fråga.

Den kommunala centralvalnämnden skall se till att vallängderna står till valnämndernas förfogande innan röstningen på valdagen börjar. Vallängderna är inte offentliga förrän valförrättningen har avslutats.

72 §

Ordningen på röstningsställena

På ett röstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, uppsättas anslag eller utdelas tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök därtill.

Röstningen skall ordnas så att valhemligheten bevaras. De närvarande skall iaktta de föreskrifter som valnämnden meddelar för upprätthållandet av ordningen och för trygghand av en störningsfri röstning.

73 §

Biträde

På varje röstningsställe skall finnas närvarande ett av valnämnden utsett, med behöriga kännetecken eller märken försett *valbiträde*, som på begäran av en röstande skall hjälpa honom eller henne att göra anteckningen på röstsedeln.

En röstande som önskar anlita en medlem av valnämnden som biträde vid införandet av anteckningen har rätt därtill, om det inte fördröjer röstningen.

Den vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får vid införandet av anteckningen på röstsedeln assisteras av ett biträde som han eller hon själv utsett.

Den som är kandidat vid valet i fråga får inte vara valbiträde eller av en röstande utsett biträde.

Biträdet är skyldigt att samvetsgrant följa den röstandes anvisningar samt hemlighålla vad han eller hon fått veta i samband med röstningen.

74 §

Inledande av röstningen på valdagen

När röstningen på valdagen börjar, skall valnämndens ordförande eller vice ordföran-

de för de närvarande röstande visa att valurnan är tom samt därefter tillsluta urnan på det sätt som justitieministeriet bestämmer och öppna det omslag, där de till valnämnden översända röstsedlarna är inlagda. Sedan valurnan vid röstningens början på valdagen har tillslutits får den inte öppnas förrän rösträkningen börjar efter att röstningen har avslutats.

75 §

Anmälan till röstning

Den röstande skall på röstningsstället i sitt valområde anmäla sig för valnämnden, som skall se till att den röstande inte får rösta förrän det har konstaterats att han eller hon är röstberättigad.

Den röstande är skyldig att för valnämnden styrka sin identitet.

76 §

Röstningen på valdagen

Den röstande får vid riksdagsval och kommunalval rösta på en kandidat som är upptagen i sammanställningen av kandidatlistorna inom den valkrets eller den kommun där den röstande antecknats som röstberättigad vid valet i fråga, vid Europaparlamentsval på en kandidat i sammanställningen och vid presidentval på en kandidat i kandidatförteckningen för presidentvalet.

Den röstande skall på röstsedeln anteckna numret på den kandidat för vilken han eller hon avger sin röst, så tydligt att tvivelsmål inte kan uppstå om vilken kandidat som avses. Anteckningen skall göras i valbåset så att valhemligheten bevaras.

77 §

Åtgärder för att avsluta röstningen

En röstande som gjort sin anteckning på röstsedeln skall ge denna hopvikta för avstämpling till valnämnden. Stämpeln skall slås i mitten på framsidan av den hopvikta röstsedeln. Den röstande skall därefter lägga röstsedeln i valurnan.

Valnämnden skall anteckna i vallängden att den röstande har utövat sin rösträtt. Anteckningen skall likväl göras i rösträtsregistret när valnämnden har tillgång till det.

78 §

Avslutande av röstningen på valdagen och preliminär rösträkning

Sedan valnämndens ordförande eller vice ordförande förklarat röstningen på valdagen avslutad, skall röstsedlarna utan dröjsmål tas ut ur valurnan och räknas. Likaså räknas antalet personer som enligt anteckningarna i vallängden eller rösträtsregistret har utövat sin rösträtt på valdagen.

Sedan antalet röstsedlar har räknats, granskar valnämnden röstsedlarna. De röstsedlar som bör anses vara ogiltiga, avskiljs till en särskild grupp. De återstående röstsedlarna sorteras så att sedlarna till förmån för respektive kandidat bildar en särskild grupp. Antalet röstsedlar i varje särskild grupp räknas (*preliminär rösträkning*).

Valnämnden skall slutföra sorteringen och räkningen av röstsedlarna utan avbrott.

Efter att den preliminära rösträkningen har utförts, insätts röstsedlarna, sorterade i enlighet med 2 mom., i ett hållbart omslag, vilket omsorgsfullt tillsluts genom försegling på det sätt som justitieministeriet bestämmer. På omslaget skall antecknas mottagarens adress enligt 81 § 1 mom., försändelsens innehåll och avsändare.

79 §

Valprotokoll

Valnämnden skall förordna någon av sina medlemmar att föra *valprotokoll*, i vilket antecknas

1) dagen och klockslagen då valförrättningen på valdagen började och förklarades avslutad,

2) närvarande medlemmar av valnämnden,

3) valbiträden och de biträden som de röstande själva har utsett,

4) antalet personer som har röstat,

5) det totala antalet inlämnade röstsedlar samt antalet röstsedlar i envar av de grupper, i vilka röstsedlarna har sorterats enligt 78 § 2 mom.,

6) dagen och klockslaget då röstsedlarna lades in i omslag, samt

7) de valombud för partier, valmansföreningar och gemensamma listor eller av valombuden befullmäktigade personer som var närvarande när röstsedlarna sorterades och räknades samt andra personer med rätt att närvara som varit närvarande.

I protokollet antecknas vid kommunalval även de medlemmar av den kommunala centralvalnämnden som inlämnat valkuvert till röstningsstället på grund av deras ringa antal i enlighet med vad som bestäms i 86 §, samt antalet röstsedlar som de medfört och lagt i valurnan.

Till protokollet skall fogas de till valnämnden inlämnade fullmakterna för sådana av valombuden befullmäktigade personer som avses i 1 mom. 7 punkten.

Till sist skall protokollet läsas upp, justeras och undertecknas av ordföranden eller vice ordföranden och minst en annan medlem av valnämnden, varefter det jämte bilagor läggs in i ett omslag, som tillsluts och förses med mottagarens adress enligt 81 § 1 mom. eller 82 § 2 mom., försändelsens innehåll samt avsändare.

80 §

Tillkännagivande av resultatet av den preliminära rösträkningen

Valkrets-nämnderna och de kommunala centralvalnämnderna och valnämnderna tillkännager resultatet av den preliminära rösträkningen på det sätt som justitieministeriet bestämmer.

81 §

Ingivande av röstsedlarna och valprotokollet från valnämnderna

Ordföranden eller vice ordföranden och en annan medlem av valnämnden skall utan dröjsmål tillsammans föra den försändelse som innehåller röstsedlarna och den försändelse som innehåller valprotokollet vid kommunalval till den kommunala centralvalnämnden och vid andra val till valkrets-nämnden.

Valkrets-nämnden och den kommunala centralvalnämnden kan också bestämma att försändelserna får levereras på något annat sätt.

82 §

Röstsedlar från små röstningsområden

Finns det i rösträttsregistret för något av kommunens röstningsområden färre än 120 röstberättigade, skall den kommunala centralvalnämnden för att trygga valhemligheten i god tid före valen bestämma att röstsedlarna från ett sådant röstningsområde och från något av kommunens övriga röstningsområden inte skall granskas i valnämnden utan i den kommunala centralvalnämnden. Centralvalnämnden skall vid andra val än kommunalval utan dröjsmål underrätta valkrets-nämnden om sitt beslut.

Valnämnderna för de röstningsområden som avses i 1 mom. skall, sedan röstsedlarna med bevarande av valhemligheten har tagits ut ur valurnan och deras antal har räknats, innesluta röstsedlarna i ett hållbart omslag på det sätt som justitieministeriet bestämmer. På omslaget antecknas den kommunala centralvalnämndens adress, försändelsens innehåll och avsändare. Försändelsen skall föras till den kommunala centralvalnämnden utan dröjsmål. I valprotokollet skall göras de anteckningar som förfarandet ger anledning till.

Den kommunala centralvalnämnden skall utan dröjsmål med bevarande av valhemligheten sammanföra röstsedlarna från de valnämnder som avses i 1 mom. och räkna deras antal. Därefter skall röstsedlarna granskas och räknas. Om detta skall uppsättas ett protokoll med behövliga uppgifter, som skall bifogas ovan nämnda valprotokoll för röstningsområdena. Vid andra val än kommunalval skall röstsedlarna inneslutas i omslag enligt 78 § 4 mom. och försändelserna som innehåller röstsedlar och protokoll skall levereras till valkrets-nämnden på det sätt som den bestämmer.

83 §

Förbud att söka ändring i valmyndigheters beslut

Ändring i beslut av en valmyndighet som avses i detta kapitel får inte sökas särskilt.

7 kap.

Uträkning och fastställande av valresultatet

84 §

Myndigheter med ansvar för resultaträkningen

Räkningen av de röstsedlar som getts in vid förhandsröstningen och kontrollräkningen av de röstsedlar som getts in vid röstningen på valdagen sköts

1) vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval av valkrets-nämnden vid dess sammanträde,

2) vid kommunalval av den kommunala centralvalnämnden vid dess sammanträde.

85 §

Ogiltiga röstsedlar

En röstsedel är ogiltig om

1) valkuvertet innehåller flera röstsedlar eller också något annat än en röstsedel,

2) valkuvertet är öppet eller försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om en kandidat eller något annat obehörigt,

3) som röstsedel har använts något annat än en röstsedel som justitieministeriet låtit trycka,

4) röstsedeln är ostämplad,

5) kandidatens nummer har antecknats så att det inte tydligt framgår vilken kandidat som avses,

6) på röstsedeln har skrivits den röstandes namn eller ett särskilt kännetecken på denne eller om någon annan obehörig anteckning har gjorts på den eller om

7) med röstsedeln vid riksdagsval har avgetts en röst för en kandidat som är uppställd som kandidat i två eller flera valkretsar.

Såsom obehörig betraktas inte en sådan anteckning på röstsedeln som endast förtydligar på vilken kandidat den röstande har avsett att rösta.

86 §

Räkning av förhandsröster

Granskningen av de röstsedlar i valkuvert vilka getts in vid förhandsröstning kan inledas på valdagen tidigast klockan 15 eller, av särskilda skäl, enligt nämndens prövning också tidigare, dock tidigast klockan 12. De röstsedlar som är ogiltiga avskiljs till en särskild grupp. Övriga röstsedlar sorteras så att de som gäller en viss kandidat bildar en särskild grupp. Antalet röstsedlar i varje grupp skall räknas.

Om antalet godkända valkuvert vid kommunalval är högst 25, skall den kommunala centralvalnämndens ordförande eller vice ordförande jämte en annan medlem föra de öppnade valkuverten före avslutandet av röstningen på valdagen till något annat röstningsställe inom kommunen, där valkuverten skall öppnas och röstsedlarna, med bevarande av valhemligheten, hopvikta fällas i valurnan.

87 §

Kontrollräkning av röster

Dagen efter valdagen klockan 9 skall de vid röstningen på valdagen ingivna röstsedlarna samt valnämndernas uträkningar och de kommunala centralvalnämndernas uträkningar enligt 82 § 3 mom. börja granskas. Vid kontrollräkningen skall beslutas vilka röstsedlar som skall räknas kandidaterna till godo och vilka röstsedlar som skall lämnas obeaktade såsom ogiltiga.

De godkända röster som har avgetts för respektive kandidat vid förhandsröstningen och röstningen på valdagen skall räknas samman.

88 §

Sammanräkning av kandidaternas röstetal

Kandidaternas röstetal räknas samman så att röstetalen för kandidater för partier som tillhör samma valförbund kommer valförbundet till godo, så att röstetalen för kandidater för ett parti som inte tillhör något valförbund kommer partiet till godo och så att röstetalen för kandidater för valmansföreningar som hör till en gemensam lista kommer den gemensamma listan till godo.

Framgår det att en kandidat inte är valbar eller har avlidit eller vid Europaparlamentsval har uppställts som kandidat vid samma val också i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen, kommer de röster som avgetts för en sådan kandidat dock det valförbund, det parti eller den gemensamma lista till godo, vartill kandidaten hör.

89 §

Uträkning av valresultatet

Den inbördes ordning i vilken kandidaterna för ett parti som inte hör till något valförbund och kandidaterna för varje gemensam lista ställs inom partiet eller på den gemensamma listan bestäms enligt deras personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna *jämförelsetal* så att den första kandidaten från varje parti eller på respektive gemensam lista som jämförelsetal erhåller partiets eller den gemensamma listans hela antal röster, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Den inbördes ordningsföljden mellan kandidaterna för partier som har bildat valförbund bestäms oberoende av parti i enlighet med kandidaternas personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna *jämförelsetal* så att den första kandidaten som jämförelsetal erhåller hela antalet röster som avgetts till förmån för valförbundet, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Jämförelsetal för en kandidat för en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista är kandidatens röstetal.

90 §

Lottning

Är flera röstetal eller jämförelsetal lika stora, avgörs deras inbördes ordningsföljd genom lottning.

91 §

Bestämmande av valresultatet vid riksdagsval och kommunalval

För bestämmande av valresultatet vid riksdagsval och kommunalval skrivs alla kandi-

daters namn i den ordning som deras jämförelsetal anger, och invid varje kandidats namn antecknas kandidatens jämförelsetal. Av kandidaterna i denna namnserie väljs så många kandidater, räknade från seriens början, som i valkretsen skall väljas till riksdagsledamöter eller i kommunen till fullmäktigeledamöter.

92 §

Ersättare för riksdagsledamöter

Ersättaren för en riksdagsledamot bestäms så att ersättare blir den första icke valda kandidaten i det parti eller på den gemensamma lista eller, då valförbund har bildats, den första icke valda kandidaten inom det valförbund som den valde tillhörde.

Kan en ersättare för en riksdagsledamot inte erhållas på något annat sätt, blir den icke valda kandidat ersättare, vars namn står först i den namnserie som avses i 91 §.

Blir ersättaren riksdagsledamot eller bortfaller ersättaren av någon annan orsak, skall valkretsnsämnden bestämma en ny ersättare med iakttagande av bestämmelserna i 1 och 2 mom.

Blir riksdagsmandatet ledigt i landskapet Ålands valkrets och finns det ingen ersättare enligt 1 eller 2 mom., skall nytt riksdagsval utan dröjsmål förrättas i valkretsen. Tiden för valet bestäms och kungörs av justitieministeriet. Förhandsröstning sker endast i landskapet Ålands valkrets.

93 §

Ersättare i fullmäktige

För fullmäktigeledamöterna väljs ersättare på det sätt som bestäms i 11 § kommunallagen.

Blir antalet ersättare under tiden för fullmäktiges mandatperiod ofullständigt, skall den kommunala centralvalnsämnden på begäran av fullmäktiges ordförande enligt 11 § kommunallagen förordna nya ersättare.

Kan alla ersättningsplatser inte besättas med stöd av denna paragraf, förblir antalet ersättare ofullständigt.

94 §

Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet vid riksdagsval

Valkretsnsämnden fastställer valresultatet vid ett sammanträde som hålls den tredje dagen efter valdagen och som börjar klockan 18.

Valkretsnsämnden skall offentliggöra valresultatet jämte besväransvisning genom ett tillkännagivande hos nsämnden, i vilket även skall meddelas vem som är ersättare för vilken invald riksdagsledamot, samt utan dröjsmål skriva ut en fullmakt för var och en som blivit vald och utan dröjsmål sända till riksdagen fullmakterna för utdelning till de valda.

Valkretsnsämnden skall omedelbart underrätta justitieministeriet, på det sätt som ministeriet bestämmer, samt dessutom länsstyrelsen och de kommunala centralvalnsämnderna i valkretsen om valresultatet samt tillkännage resultatet och de valdas jämförelsetal och röstetal i de i valkretsen mest spridda tidningar vilka företräder de partier från vilka kandidater valts.

95 §

Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet vid kommunalval

Den kommunala centralvalnsämnden fastställer valresultatet vid ett sammanträde som hålls den tredje dagen efter valdagen och som börjar klockan 18.

Den kommunala centralvalnsämnden skall utan dröjsmål

1) offentliggöra valresultatet genom att anslå protokollet med valresultatet jämte besväransvisning på kommunens anslagstavla för offentliga kungörelser för en tid av sju dagar,

2) tillställa fullmäktige en förteckning över dem som blivit valda till fullmäktige och deras ersättare och tillkännage förteckningen på det sätt som kommunala tillkännagivanden meddelas för kännedom i kommunen, samt

3) underrätta justitieministeriet om valresultatet på det sätt som ministeriet bestämmer.

96 §

Bestämmelser om presidentval och Europaparlamentsval

I II avdelningen finns bestämmelser om uträkandet av kandidaternas röstetal vid presidentval och Europaparlamentsval samt sättet att räkna ut, bestämma, fastställa och offentliggöra resultatet av dessa val samt tillkännagivande av resultatet.

97 §

Ersättare för ledamot av Europaparlamentet

Om bestämmande av ersättare för den som valts till ledamot av Europaparlamentet gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om ersättare för riksdagsledamöter i 92 §.

98 §

Antecknande av valresultat i protokoll

När valresultatet har fastställts, skall i ett protokoll som förs av den myndighet som fastställer resultatet nämnas vilka som blivit valda och vilka som, om riksdagsmandat blir lediga, i egenskap av ersättare träder i stället för de valda eller vilka som har valts till ersättare i fullmäktige.

De valda skall antecknas i protokollet med angivande av namn och titel, yrke eller syssla och, med undantag för kommunalval, hemkommun samt jämförelsetal och röstetal.

99 §

Förvaring av handlingar och tillbehör

Om räkningen eller behandlingen av röstsedlarna avbryts, skall alla röstsedlar och uträkningar förvaras så att ingen utomstående kommer åt dem.

Efter det att valresultatet har fastställts skall röstsedlarna och ett exemplar av sammanställningen av kandidatlistorna eller av kandidatförteckningen för presidentvalet läggas in i ett omslag som förseglas på det sätt som justitieministeriet bestämmer. De skall förvaras tills närmast följande motsvarande val har förrättats. Uträkningarna skall förvaras som bilaga till protokollet. Valkretsnamnden skall överlämna de handlingar och valtillbehör som den har i sin besittning

till länsstyrelsen för förvaring.

8 kap.

Ändringssökande

100 §

Föremål för besvär

Ändring i ett beslut genom vilket valresultatet har fastställts får sökas genom besvär enligt vad som bestäms i detta kapitel.

Vid presidentval får ändring i beslut om fastställande av resultatet av det första och det andra valet inte sökas genom besvär.

101 §

Besvärsrätt och besvärsgrunder

Besvär får anföras av var och en vars rätt eller fördel beslutet kränker. Besvär får på den grunden att beslutet strider mot lag anföras av den som varit uppställd som kandidat vid valet och av varje parti och gemensam lista som ingett en kandidatsökan.

Dessutom får beslutet på den grunden att valen har skett i oriktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet överklagas av

- 1) varje röstberättigad person inom valkretsen eller kommunen i fråga, och
- 2) vid kommunalval av kommunmedlemmarna.

102 §

Anförande och behandling av besvär

Besvär anföras hos den behöriga länsrätten inom 14 dagar från att valresultatet har offentliggjorts. Vid Europaparlamentsval skall besvär dock alltid anföras hos länsrätten i Nylands län.

Angående besvärsförfarandet och behandlingen av besvär gäller i övrigt förvaltningsprocesslagen.

Besvär skall behandlas i brådskande ordning.

103 §

Besvärsmyndighetens beslut

Har ett beslut eller en åtgärd av valmynd-

digheten varit lagstridigt och har lagstridigheten uppenbart kunnat inverka på valresultatet, skall nyval utlysas i valkretsen eller kommunen i fråga eller vid Europaparlamentsval i hela landet, om valresultatet inte kan rättas.

Har valkrets nämnden eller den kommunala centralvalnämnden förfarit lagstridigt vid uträkningen eller fastställandet av valresultatet och har lagstridigheten inverkat på valresultatet, skall detta rättas.

104 §

Delgivning av beslut

Vid riksdagsval och Europaparlamentsval skall länsrättens beslut delges ändringssökanden, valkrets nämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud samt justitieministeriet. Dessutom skall beslutet utan dröjsmål kungöras i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet, om det i beslutet har bestämts att valresultatet skall rättas eller nyval utlysas.

Vid kommunalval skall länsrättens beslut delges ändringssökanden, kommunstyrelsen och den kommunala centralvalnämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud samt, om det i beslutet har bestämts att valresultatet skall rättas eller nyval utlysas, justitieministeriet. Den kommunala centralvalnämnden skall utan dröjsmål tillkännage länsrättens utslag också för kommunens medlemmar genom att anslå beslutet på anslagstavlan för offentliga kommunala kungörelser för en tid av sju dagar.

105 §

Fortsatta besvär

Över länsstyrelsens beslut får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

Har det i beslutet bestämts att valresultatet skall rättas eller nyval utlysas, tillkommer besvärsrätt dem som nämns i 101 § samt vid

kommunalval även kommunstyrelsen. De som inte har delgetts beslutet särskilt, anses ha fått kännedom om det när beslutet första gången kungjordes i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet eller när beslutet anslogs på anslagstavlan för offentliga kommunala kungörelser.

Angående delgivning och kungörande av högsta förvaltningsdomstolens beslut gäller vad som i 104 § bestäms om länsrättens beslut.

106 §

Nyval på grund av besvär

Om nyval utlysas med anledning av besvär, är valdagen för nyvalet

1) vid riksdagsval och Europaparlamentsval den första söndagen sedan 50 dagar har förflutit från det att besvärsmyndighetens beslut har vunnit laga kraft,

2) vid kommunalval den söndag som den kommunala centralvalnämnden bestämmer.

Förrättandet av nyvalen sköts av samma valmyndigheter som vid de upphävda valen. Har den kommunala centralvalnämndens mandatperiod likväl redan utgått, sköts förrättandet av valen av den centralvalnämnd som kommit i stället.

Vid nyval iaktas samma indelning i röstningsområden samt används samma lagakraftvunna rösträttsregister och samma sammanställning av kandidatlistorna som vid de upphävda valen, om inte något annat bestäms i besvärsmyndighetens beslut. Befolkningsregistercentralen skall se till att ett nytt meddelandekort sänds till dem som införts i rösträttsregistret. Förhandsröstning förrättas endast i den valkrets eller kommun som de utlysta nyvalen gäller. Angående förrättandet av nyval gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som bestäms om ordinarie val.

Riksdagsledamöter eller fullmäktigeledamöter som blivit valda vid de upphävda valen kvarstår i sina uppdrag till dess resultatet av nyvalet har fastställts.

Resultatet av nyval vid riksdagsval skall genast meddelas riksdagen och resultatet av nyval vid kommunalval skall genast meddelas fullmäktige i kommunen i fråga.

II AVDELNINGEN

**BESTÄMMELSER OM RESPEKTIVE
VAL**

9 kap.

Riksdagsval*Tidpunkten för riksdagsval*

107 §

Valdag

Vid riksdagsval är den tredje söndagen i mars valdag.

Har republikens president förordnat om nya riksdagsval, är valdagen vid dessa val, enligt vad presidenten bestämmer, tidigast den första söndagen närmast efter det att 50 dagar har förflutit och senast den första söndagen efter det att 75 dagar har förflutit från den dag då förordnandet om nya val utfärdades.

När republikens president har förordnat om nya val, skall detta utan dröjsmål tillkännages, utöver vad som bestäms i 67 § 3 mom., åtminstone vid finska diplomatiska beskickningar och vid konsulat som förestås av en utsänd konsul genom offentliga kungörelser och vid behov även på något annat lämpligt sätt.

*Allmänna bestämmelser om uppställandet
av kandidater*

108 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid riksdagsval får kandidater ställas upp av

- 1) partier, och
- 2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.

När kandidater ställs upp har två eller flera partier rätt att sluta sig samman till ett *valförbund* genom att komma överens om det sinsemellan. Två eller flera valmansföreningar har på motsvarande sätt rätt att bilda en *gemensam lista*.

109 §

Maximalt antal kandidater

Ett parti, ett valförbund eller en gemensam lista får i varje valkrets ha högst 14 kandidater till riksdagen. Skall från valkretsen väljas flera än 14 riksdagsledamöter, får kandidaterna dock vara högst lika många som det antal riksdagsledamöter som skall väljas från valkretsen.

110 §

*Kandidatuppställning och maximalt antal
kandidater i landskapet Ålands valkrets*

Inom landskapet Ålands valkrets har en valmansförening som för följande riksdagsval har bildats av minst 30 röstberättigade i valkretsen rätt att ställa upp en kandidat till riksdagen. Två eller flera valmansföreningar har rätt att bilda en gemensam lista. Kandidaterna på den gemensamma listan får vara högst fyra.

I övrigt gäller i landskapet Ålands valkrets i fråga om bildande av valmansförening, valmansföreningens kandidatansökan, bildande av gemensam lista och avgivande av anmälan om gemensam lista samt myndighetsuppgifter i anslutning till kandidatuppställningen i tillämpliga delar vad som i denna lag bestäms om dessa saker.

111 §

Förbud mot att kandidera på flera listor

En och samma person får vid samma val uppställas som kandidat endast för ett parti eller en valmansförening och endast i en valkrets.

Partiernas kandidatuppställning

112 §

Medlemsomröstning

För uppställandet av kandidater skall ett parti inom valkretsen förrätta en på hemlig och lika rösträtt baserad *medlemsomröstning*, i vilken de inom valkretsen bosatta personmedlemmarna av partiet och dess basorganisationer har rätt att delta.

Medlemsomröstning är likväl inte obligatorisk, om för den har nominerats högst så många personer som partiet har rätt att ställa upp som kandidater inom valkretsen.

113 §

Tillämpning av partiets stadgar vid medlemsomröstning

Medlemsomröstningen skall förrättas och kandidater uppställas i enlighet med partiets stadgar. Till den del partiets stadgar inte innehåller några bestämmelser om medlemsomröstning eller om uppställande av kandidater gäller angående dem vad som bestäms i denna lag.

114 §

Nominering av personer till medlemsomröstning

Rätt att nominera personer för medlemsomröstning har en till partiet hörande förening med endast personmedlemmar (*basorganisation*), vilken är verksam inom valkretsen. Beslut om nomineringen fattas av det organ inom basorganisationen som utövar beslutanderätt eller, med bemyndigande av detta, av basorganisationens styrelse.

Till medlemsomröstning skall även upptas en person som skriftligt nominerats för denna av minst 15 medlemmar av en och samma basorganisation inom valkretsen. En person kan nomineras även av minst 30 medlemmar som får tillhöra olika basorganisationer som är verksamma inom valkretsen. En medlem av basorganisationen kan förena sig om endast en framställning som avses i detta moment.

För medlemsomröstning får inte nomineras en person som inte har gett sitt skriftliga samtycke till detta.

115 §

Rösträtt vid medlemsomröstning

Rösträtt vid medlemsomröstning tillkommer de medlemmar av ett parti och dess basorganisationer som senast på valdagen fyller 18 år.

En medlem av en basorganisation får rösta i egenskap av medlem i endast en förening.

116 §

Beslut om kandidaternas antal och uppställandet av dem

Beslut om antalet kandidater och om uppställandet av dem fattas av den förening som är partiets kretsorganisation inom valkretsen (*kretsorganisation*). Beslutet fattas av det organ som utövar kretsorganisationens beslutanderätt eller, med bemyndigande av detta, av kretsorganisationens styrelse.

Såsom kandidater skall uppställas de personer som vid medlemsomröstningen erhållit flest röster. Har medlemsomröstning av en orsak som nämns i 112 § 2 mom. inte förrättats, skall såsom kandidater uppställas de personer som har nominerats för medlemsomröstningen eller en del av dem.

117 §

Rätt till ändring

Från resultatet av medlemsomröstningen får med samtycke av partiets styrelse avvikelse göras i fråga om högst en fjärdedel av antalet personer som partiet ställer upp som sina kandidater (*ändringsrätt*). Även i detta fall skall minst hälften av partiets kandidater ställas upp bland de personer som vid medlemsomröstningen erhållit flest röster.

Vid utövandet av ändringsrätt beaktas i resultatet av medlemsomröstningen inte en person som på grund av avsaknad av valbarhet eller vägran eller av någon annan dylik orsak inte kan ställas upp som kandidat.

118 §

Överenskommelse om medlemsomröstning mellan distriktsorganisationer

Har ett parti två eller flera kretsorganisationer inom samma valkrets, skall dessa komma överens om hur medlemsomröstningen eller medlemsomröstningarna förrättas inom valkretsen och hur partiets kandidater uppställs. Kan kretsorganisationerna inte komma överens, avgörs saken av partiets styrelse.

Bildande av valmansförening

119 §

*Antalet medlemmar i en valmansförening
och upprättandet av stiftelseurkund*

För att bilda en valmansförening som ställer upp en kandidat vid riksdagsval krävs minst 100 röstberättigade personer inom samma valkrets.

En valmansförening bildas genom att det upprättas en daterad och undertecknad stiftelseurkund som skall innehålla följande uppgifter:

1) omnämnande av vilket riksdagsval det är fråga om,

2) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt hemkommun,

3) varje medlems namn, födelsetid och adress,

4) en av varje medlem undertecknad försäkran om att han eller hon vid det aktuella valet är röstberättigad i valkretsen i fråga,

5) valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

En röstberättigad kan vara medlem av endast en valmansförening. Om en röstberättigad blivit medlem av två eller flera valmansföreningar, skall valkrets nämnden stryka den röstberättigades namn från samtliga stiftelseurkunder.

Kandidatansökan vid riksdagsval

120 §

Valombud

Varje parti som ställer upp kandidater och varje valmansförening som ställer upp en kandidat skall i valkretsen ha ett valombud (*partiets valombud* och *valmansföreningens valombud*) och för varje valombud en ersättare. Dessutom skall valmansföreningar som har bildat en gemensam lista befullmäktiga något av valombuden för valmansföreningarna att vara *den gemensamma listans valombud* och ett annat ombud att vara ersättare.

Ett partis eller en gemensam listas valombud får inte vara valombud för ett annat parti eller en annan gemensam lista. En valmansföreningens valombud får inte vara val-

ombud för ett parti eller för någon annan gemensam lista än den till vilken valombudets valmansförening hör och inte för en annan valmansförening. Ett partis eller en valmansföreningens valombud får inte vara medlem eller ersättare i valkrets nämnden eller den kommunala centralvalnämnden.

En ansökan, ett meddelande eller en rättelse som avses i denna lag får på valombudets vägnar göras av en av valombudet skriftligen befullmäktigad person. Vad som i denna lag bestäms om ett partis, en gemensam listas eller en valmansföreningens valombud gäller i tillämpliga delar för valombudets ersättare.

Ett parti skall senast den 48 dagen före valdagen meddela valkrets nämnden partiets valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

121 §

Ingivning av kandidatansökningar

Ett partis, en gemensam listas eller en valmansföreningens valombud skall ge in kandidatansökan till valkrets nämnden senast den 40 dagen före valdagen före klockan 16.

122 §

Partiers kandidatansökningar

Till ett partis kandidatansökan skall fogas

1) ett förslag till partiets kandidatlista, där varje kandidats namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt hemkommun skall nämnas i den ordning i vilken kandidaterna upptas i sammanställningen av kandidatlistorna; vid sidan av eller i stället för kandidatens förnamn kan användas ett allmänt känt tilltalsnamn eller förnamnet förkortat; kandidatlistan får inte innehålla några andra anteckningar, utom då sådana behövs för att precisera kandidatens identitet, och

2) ett av varje kandidat undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för det parti som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som riksdagsledamot samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för något annat parti eller för någon valmansförening eller i någon annan valkrets.

Partiets valombud skall datera och underteckna kandidatansökan och försäkra att kandidaterna är valbara.

123 §

Anmälan om valförbund

Om flera partier har kommit överens om att sluta sig samman till ett valförbund, skall om detta göras en gemensam anmälan, i vilken räknas upp de partier som ingår i valförbundet och vilken skall undertecknas av valombuden för alla partier i valförbundet. Valombudet för ett parti som anslutit sig till valförbundet skall tillställa valkretsnamnden anmälan samtidigt med partiets kandidatansökan.

124 §

Valmansföreningars kandidatansökningar

Till en valmansförenings kandidatansökan skall fogas

1) ett förslag till valmansföreningens kandidatlista som innehåller de uppgifter om kandidaten som nämns i 122 § 1 mom. 1 punkten,

2) ett av kandidaten undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för den valmansförening som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som riksdagsledamot samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för någon annan valmansförening eller för något parti eller i någon annan valkrets, och

3) valmansföreningens stiftelseurkund.

Valmansföreningens valombud skall datera och underteckna kandidatansökan och försäkra att kandidaten är valbar och att valmansföreningens medlemmar själva har undertecknat stiftelseurkunden.

125 §

Anmälan om gemensam lista

Har en valmansförening kommit överens om en gemensam lista med en eller flera andra valmansföreningar, skall anmälan om den gemensamma listan och de valmansföreningar som hör till den samt om deras kandidater i den ordning i vilken kandidaterna

tas upp i sammanställningen av kandidatlistorna ges in samtidigt med valmansföreningens kandidatansökan. Anmälan undertecknas av valombuden för de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan.

I anmälan skall dessutom nämnas den gemensamma listans valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

I anmälan kan föreslås att i sammanställningen av kandidatlistorna skall tas in en beteckning för den gemensamma listan, i vilken skall ingå uttrycket "gemensam lista". Beteckningen får inte vara olämplig, inte heller till sin betydelse alltför allmän eller annars missvisande. I en beteckning får alltid ingå ett i föreningsregistret infört namn, till vars användning föreningen bevisligen har gett de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan sitt tillstånd. I beteckningen får likväl inte ingå namnet på ett i partiregistret antecknat parti.

Fullmakt för riksdagsledamot

126 §

Formulär för fullmakt

Fullmakten för en riksdagsledamot skall ha följande lydelse:

"Vid riksdagsval som den ... förrättats i ... valkrets, har — , som är bosatt i ... , blivit vald till riksdagsledamot från och med denna dag till dess följande riksdagsval förrättats.

Detta intyg gäller såsom riksdagsledamotsfullmakt."

Ort och tid.

Har ett riksdagsmandat blivit ledigt, skall valkretsnamnden utfärda fullmakt för den som enligt 92 § träder i den bortfallnes ställe. I detta fall har fullmakten följande lydelse:

"Sedan — — vid riksdagsval som den ... har förrättats i ... valkrets valts till riksdagsledamot från och med ... till dess följande riksdagsval förrättats, men riksdagsmandatet efter honom/henne blivit ledigt, skall enligt vallagen — — , som är bosatt i ... , efterträda honom/henne som ledamot av riksdagen.

Detta intyg gäller såsom riksdagsledamotsfullmakt."

Ort och tid.

Om en riksdagsledamot har valts till med-

lem av Europaparlamentet, skall valkrets-nämnden utfärda fullmakt för den som enligt grundlagen, för den tid som sistnämnda uppdrag handhas, träder i stället för riksdagsledamoten för att handha riksdagsledamotsuppdraget. Fullmakten har följande lydelse:

"Sedan — — vid det riksdagsval som den ... förrättades i ... valkrets har valts till riksdagsledamot från och med ... till dess följande riksdagsval förrättas, och då han/hon vid Europaparlamentsval som förrättades i Finland den ... har valts till ledamot av Europaparlamentet och då handhavandet av hans/hennes riksdagsledamotsuppdrag därför avbryts skall enligt grundlagen och vallagen — —, som är bosatt i ... , som ersättare för honom/henne träda i hans/hennes ställe för att handha riksdagsledamotsuppdraget under den tid som riksdagsledamoten sköter sitt uppdrag som ledamot av Europaparlamentet.

Detta intyg gäller som fullmakt för ersättare för riksdagsledamot."

Ort och tid.

10 kap.

Presidentval

Tidpunkten för presidentval

127 §

Valdag

Vid presidentval förrättas det första valet den tredje söndagen i januari det sjätte året efter det år då republikens president senast tillträdde sitt ämbete.

Skall ett andra val förrättas, är valdagen den tredje söndagen efter det första valet.

Om åtgärder måste vidtas för val av president därför att presidenten, den som valts till president eller en presidentkandidat har fått bestående förhinder eller avlidit, bestäms genom ett beslut av statsrådet som publiceras i Finlands författningssamling om den så snart som möjligt infallande söndag då presidentval skall förrättas.

Uppställande av kandidater vid presidentval

128 §

Rätt att ställa upp kandidat

Vid presidentval får en kandidat ställas upp av

1) ett parti, från vars kandidatlista vid senast förrättade riksdagsval minst en riksdagsledamot har blivit vald,

2) minst 20 000 röstberättigade som har bildat en valmansförening.

En röstberättigad kan vara medlem av endast en valmansförening. Om en röstberättigad blivit medlem av två eller flera valmansföreningar, skall valkrets-nämnden stryka den röstberättigades namn från samtliga stiftelseurkunder.

Ett parti eller en valmansförening som har rätt att ställa upp kandidater får ställa upp endast en kandidat. Partier och valmansföreningar får ha samma kandidat. Inga valförbund eller gemensamma listor bildas när en gemensam kandidat uppställs.

En uppställd kandidat är kandidat i hela landet.

129 §

Uppställande av ett partis kandidat

Ett partis kandidat skall väljas på ett sätt som tryggar medlemmarnas demokratiska inflytande enligt vad som närmare bestäms i partiets stadgar.

130 §

Bildande av valmansförening

En valmansförening bildas genom att det upprättas en daterad och undertecknad stiftelseurkund som skall innehålla följande uppgifter:

1) omnämnande av vilket presidentval det är fråga om,

2) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt hemkommun,

3) valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

Till stiftelseurkunden skall fogas av minst 20 000 röstberättigade medlemmar under-tecknade anhängarkort, av vilka skall framgå

1) ett meddelande om att den röstberättiga-de önskar uppställa den person som nämns på kortet som kandidat vid presidentvalet,

2) den röstberättigades namn, födelsetid och adress,

3) den röstberättigades försäkran om att han eller hon är röstberättigad vid president-valets första val,

4) datering, som inte får vara äldre än ett år den dag då den för inlämnande av kandi-datansökan reserverade tiden går ut, och

5) fullmakt för en bestämd person att vara valmansföreningens valombud och för någon annan att vara dennes ersättare samt valom-budets och ersättarens kontaktinformation.

På varje anhängarkort som bifogas samma ansökan skall samma personer bemyndigas att vara valombud respektive ersättare.

Kandidatansökan vid presidentval

131 §

Valombud

Varje parti som ställer upp en kandidat och varje valmansförening som ställer upp en kandidat skall ha ett valombud och för varje valombud en ersättare.

Ett partis valombud får inte vara valombud för ett annat parti. En valmansförenings valombud får inte vara valombud för ett parti eller för någon annan valmansförening. Ett partis eller en valmansförenings valombud får inte vara medlem eller ersättare i val-krets nämnden eller den kommunala central-valnämnden.

En ansökan, ett meddelande eller en rättel-se som avses i denna lag får på valombudets vägnar göras av en av valombudet skriftli-gen befullmäktigad person. Vad som i denna lag bestäms om ett partis och en valmans-förenings valombud gäller i tillämpliga delar för valombudets ersättare.

Ett parti och en valmansförening skall se-nast den 48 dagen före valdagen meddela Helsingfors valkrets nämnd partiets eller val-mansförenings valombuds och valombu-dets ersättares namn och kontaktinformation.

132 §

Ingivning av kandidatansökningar

Ansökan om att en kandidat skall tas upp på kandidatförteckningen för presidentvalet skall av partiets eller valmansföreningens valombud ges in till Helsingfors valkrets-nämnd senast den 40 dagen före valdagen före klockan 16.

133 §

Partiers kandidatansökningar

Ett partis kandidatansökan skall innehålla

1) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt hemkommun; vid sidan av eller i stäl-let för förnamnet kan användas ett allmänt känt tilltalsnamn eller förnamnet förkortat; kandidatansökan får inte innehålla några andra uppgifter om kandidaten, utom då så-dana behövs för att precisera kandidatens identitet, och

2) ett av kandidaten undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett sam-tycke till att ställa upp som kandidat för par-tiet i fråga samt samtycke till att ta emot presidentämbetet.

Personer som är berättigade att teckna par-tiets namn skall datera och underteckna kan-didatansökan.

134 §

Valmansföreningars kandidatansökningar

En valmansförenings kandidatansökan skall innehålla

1) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt hemkommun; vid sidan av eller i stäl-let för förnamnet kan användas ett allmänt känt tilltalsnamn eller förnamnet förkortat; kandidatansökan får inte innehålla några andra uppgifter om kandidaten, utom då så-dana behövs för att precisera kandidatens identitet, och

2) ett av kandidaten undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett sam-tycke till att ställa upp som kandidat för val-mansföreningen i fråga samt samtycke till att ta emot presidentämbetet.

Till kandidatansökan skall fogas valmansföreningens stiftelseurkund och anhängarkort enligt 130 §.

Valmansföreningens valombud skall datera och underteckna kandidatansökan och försäkra att valmansföreningens medlemmar själva har undertecknat anhängarkorten.

135 §

Tillkännagivande om kandidaterna

Helsingfors valkrets nämnd underrättar genom ett tillkännagivande justitieministeriet om vilka kandidater som ställts upp. Meddelandet skall lämnas genast när kandidaternas inbördes ordningsföljd har bestämts i enlighet med 37 § 1 och 4 mom. eller, om en anmärkning enligt 36 § 3 mom. har framställts, senast den 31 dagen före valdagen. Ministeriet skall utan dröjsmål publicera nämndens tillkännagivande i Finlands författningssamling.

136 §

Val av enda kandidat till president

Har endast en kandidat ställts upp inom föreskriven tid, blir han eller hon utsedd till president utan val. Helsingfors valkrets nämnd skall utan dröjsmål underrätta statsrådet om saken. Efter att ha konstaterat att den uppställda kandidaten blir vald till republikens president skall statsrådet skriftligen meddela honom eller henne detta och utfärda en kungörelse om saken som skall publiceras i Finlands författningssamling.

Det första valet

137 §

Röster avgivna inom valkretsarna

Valkrets nämnden skall vid ett sammanträde som börjar klockan 18 den tredje dagen efter det första valets valdag fastställa de röstetal som varje kandidat vid det första valet har fått i valkretsen samt utan dröjsmål på det sätt som justitieministeriet bestämmer underrätta Helsingfors valkrets nämnd om de sålunda fastställda röstetalen och om antalet röster som avgivits vid valet.

138 §

Valet av president

Efter att ha mottagit en underrättelse som avses i 137 § från alla valkrets nämnder skall Helsingfors valkrets nämnd utan dröjsmål fastställa det slutliga antal röster som vid det första valet har avgetts för varje kandidat i hela landet och det totala antalet röster samt underrätta statsrådet om detta.

Har någon kandidat vid det första valet i hela landet fått mer än hälften av de avgivna rösterna, skall statsrådet konstatera att han eller hon med stöd av regeringsformen har blivit vald till republikens president samt skriftligen underrätta honom eller henne om detta och utfärda en kungörelse om valresultatet som skall publiceras i Finlands författningssamling. I kungörelsen skall också anges vilket antal röster som varje kandidat vid presidentvalet har fått i hela landet och antalet röster som avgivits vid valet.

139 §

Kungörelse om det andra valet

Har ingen av kandidaterna fått majoriteten av de avgivna rösterna och presidenten av denna anledning inte har blivit vald vid det första valet, skall statsrådet den fjärde dagen efter valdagen utfärda en kungörelse om resultatet av det första valet vilken publiceras i Finlands författningssamling. I kungörelsen skall anges vilket antal röster varje kandidat vid det första valet har fått i hela landet. I den skall även tillkännages att valet av president enligt regeringsformen sker vid ett andra val samt vilka två kandidater som är presidentkandidater vid detta och vilka nummer kandidaterna har enligt 42 § 2 mom.

Det andra valet

140 §

Röstsedel

Röstsedeln vid det andra valet skall ha en annan färg än vid det första valet.

141 §

Röster avgivna inom valkretsarna

Valkrets-nämnden skall vid ett sammanträde som börjar klockan 18 den tredje dagen efter det andra valets valdag fastställa de röstetal som vardera kandidaten har fått i valkretsen samt utan dröjsmål på det sätt som justitieministeriet bestämmer underrätta Helsingfors valkrets-nämnd om de sålunda fastställda röstetalen och om antalet röster som avgivits vid valet.

142 §

Valet av president

Efter att ha mottagit en underrättelse som avses i 141 § från alla valkrets-nämnder skall Helsingfors valkrets-nämnd utan dröjsmål fastställa det slutliga antalet röster som vid det andra valet har avgivits för vardera kandidaten i hela landet samt underrätta statsrådet om de fastställda röstetalen.

Statsrådet skall den fjärde dagen efter det andra valets valdag konstatera vilkendera kandidaten som vid det andra valet har fått flest röster och med stöd av regeringsformen blivit vald till republikens president. Efter att ha konstaterat valresultatet skall statsrådet underrätta den som har valts till president om detta samt utfärda en kungörelse om valresultatet som skall publiceras i Finlands författningssamling. I kungörelsen skall anges det antal röster som vardera kandidaten vid det andra valet har fått i hela landet.

Inledande av valförfarandet på nytt

143 §

Åtgärder när en presidentkandidat eller den som valts till president får bestående förhinder eller avlider

Val av president skall förrättas på nytt så snart som möjligt om

1) en kandidat som ställts upp i föreskriven ordning får bestående förhinder eller avlider innan valförrättningen vid det första valet har avslutats,

2) en kandidat vid det andra valet får bestående förhinder eller avlider innan valför-

rättningen vid det andra valet har avslutats, eller

3) den som valts till president får bestående förhinder eller avlider innan han eller hon har tillträtt sitt ämbete.

Statsrådet bestämmer valdagen i enlighet med 127 § 3 mom.

Justitieministeriet skall i brådskande ordning underrätta utrikesministeriet, valkrets-nämnderna och Befolkningsregistercentralen om statsrådets beslut, vilka skall se till att meddelandet sänds vidare till övriga valmyndigheter. Valmyndigheterna skall avbryta de förberedande åtgärderna för valet. Justitieministeriet meddelar närmare föreskrifter och anvisningar om myndigheternas åtgärder med anledning av statsrådets beslut.

Om uppställande av en kandidat och om ingivning av kandidatansökan i de fall som avses i denna paragraf gäller 129—134 §. En kandidat som tidigare i föreskriven ordning har blivit uppställd av ett parti eller en valmansförening anses utan ny ansökan fortfarande vara kandidat för partiet eller valmansföreningen, om inte partiet eller valmansföreningen har återtagit sin tidigare ansökan eller den uppställda kandidaten sitt samtycke enligt 133 eller 134 §. Återtagande av ansökan eller samtycke skall göras hos Helsingfors valkrets-nämnd senast den 40 dagen före valdagen före klockan 16.

11 kap.

Kommunalval*Tidpunkten för kommunalval*

144 §

Valdag

Valdagen vid kommunalval är den fjärde söndagen i oktober.

Kandidatuppställning vid kommunalval

145 §

Kungörande av antalet fullmäktigeledamöter som skall väljas

Den kommunala centralvalnämnden skall kungöra hur många fullmäktigeledamöter som skall väljas i kommunen. Kungörelsen

skall utan dröjsmål offentliggöras på det sätt som kommunala tillkännagivanden meddelas för kännedom samt anslås i centralvalnämndens möteslokal. Kungörelsen kan utfärdas i samband med den kungörelse som nämns i 34 § 2 mom.

146 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid kommunalval får kandidater ställas upp av

- 1) partier, och
- 2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.

När kandidater ställs upp har två eller flera partier rätt att sluta sig samman till ett valförbund genom att komma överens om det sinsemellan. Två eller flera valmansföreningar har på motsvarande sätt rätt att bilda en gemensam lista.

147 §

Maximalt antal kandidater

Ett parti, ett valförbund eller en gemensam lista har rätt att i en kommun ställa upp ett antal kandidater som är högst en och en halv gång så stort som antalet fullmäktigeledamöter som skall utses vid valet.

148 §

Förbud mot att kandidera på flera listor

En och samma person får vid samma val uppställas som kandidat endast för ett parti eller en valmansförening.

149 §

Partiernas kandidatuppställning

Ett partis kandidater ställs upp av en förening som företräder partiets personmedlemmar i kommunen och som av partiet anmälts till den kommunala centralvalnämnden.

150 §

Bildande av valmansförening

För att bilda en valmansförening som stäl-

ler upp en kandidat vid kommunalval krävs minst tio röstberättigade kommuninvånare. Om invånarantalet i kommunen är ringa, kan justitieministeriet bestämma att en valmansförening får bildas även av ett mindre antal röstberättigade kommuninvånare, likväl av minst tre. Ministeriets beslut skall publiceras i Finlands författningssamling senast i maj under valåret.

En valmansförening bildas genom att det upprättas en daterad och undertecknad stiftelseurkund, som skall innehålla följande uppgifter:

- 1) omnämnande av vilket kommunalval det är fråga om,
- 2) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck,
- 3) varje medlems namn, födelsetid och adress,
- 4) en av varje medlem undertecknad försäkran om att han eller hon vid det aktuella valet är röstberättigad i kommunen i fråga, samt

5) valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

En röstberättigad kan vara medlem av endast en valmansförening. Om en röstberättigad blivit medlem av två eller flera valmansföreningar, skall den kommunala centralvalnämnden stryka den röstberättigades namn från samtliga stiftelseurkunder.

Kandidatansökan vid kommunalval

151 §

Valombud

Varje parti som ställer upp kandidater och varje valmansförening som ställer upp en kandidat skall ha ett valombud och för varje valombud en ersättare. Dessutom skall valmansföreningar som har bildat en gemensam lista befullmäktiga något av valombuden för valmansföreningarna att vara den gemensamma listans valombud och ett annat ombud att vara ersättare.

Ett partis eller en gemensam listas valombud får inte vara valombud för ett annat parti eller en annan gemensam lista. En valmansförenings valombud får inte vara valombud för ett parti eller för någon annan gemensam lista än den till vilken valombudets valmansförening hör och inte för en an-

nan valmansförening. Ett partis eller en valmansförenings valombud får inte vara medlem eller ersättare i den kommunala centralvalnämnden.

En ansökan, ett meddelande eller en rättelse som avses i denna lag får på valombudets vägnar göras av en av valombudet skriftligen befullmäktigad person. Vad som i denna lag bestäms om ett partis, en gemensam listas och en valmansförenings valombud gäller i tillämpliga delar för valombudets ersättare.

152 §

Ingivning av kandidatansökningar

Ett partis, en gemensam listas eller en valmansförenings valombud skall ge in kandidatansökan till den kommunala centralvalnämnden senast den 40 dagen före valdagen före klockan 16.

153 §

Partiers kandidatansökningar

Till ett partis kandidatansökan skall fogas

1) ett förslag till partiets kandidatlista, där varje kandidats namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, skall nämnas i den ordning i vilken kandidaterna upptas i sammanställningen av kandidatlistorna; vid sidan av eller i stället för kandidatens förnamn kan användas ett allmänt känt tilltalsnamn eller förnamnet förkortat; kandidatlistan får inte innehålla några andra anteckningar, utom då sådana behövs för att precisera kandidats identitet,

2) ett av varje kandidat undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för det parti som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som fullmäktigeledamot samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för något annat parti eller för någon valmansförening,

3) ett meddelande från dem som har rätt att teckna partiets namn om att den förening på vars vägnar partiets valombud uppträder företräder partiets personmedlemmar i kommunen, och

4) ett meddelande från den förening som företräder partiet med partiets valombuds

och valombudets ersättares namn och kontaktinformation samt fullmakt av föreningen för partiets valombud och valombudets ersättare.

Partiets valombud skall datera och underteckna kandidatansökan och försäkra att kandidaterna är valbara.

154 §

Anmälan om valförbund

Om flera partier har kommit överens om att sluta sig samman till ett valförbund, skall om detta göras en gemensam anmälan, i vilken räknas upp de partier som ingår i valförbundet och vilken skall undertecknas av valombuden för alla partier i valförbundet. Valombudet för ett parti som anslutit sig till valförbundet skall tillställa den kommunala centralvalnämnden anmälan samtidigt med partiets kandidatansökan.

155 §

Valmansföreningars kandidatansökningar

Till en valmansförenings kandidatansökan skall fogas

1) ett förslag till valmansföreningens kandidatlista som innehåller de uppgifter om kandidaten som nämns i 153 § 1 mom. 1 punkten,

2) ett av kandidaten undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för den valmansförening som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som fullmäktigeledamot samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för någon annan valmansförening eller för något parti,

3) valmansföreningens stiftelseurkund.

Valmansföreningens valombud skall datera och underteckna kandidatansökan och försäkra att kandidaten är valbar och att valmansföreningens medlemmar själva har undertecknat stiftelseurkunden.

156 §

Anmälan om gemensam lista

Har en valmansförening kommit överens om en gemensam lista med en eller flera

andra valmansföreningar, skall anmälan om den gemensamma listan och de valmansföreningar som hör till den samt om deras kandidater i den ordning i vilken kandidaterna tas upp i sammanställningen av kandidatlistorna ges in samtidigt med valmansföreningens kandidatsökan. Anmälan undertecknas av valombuden för de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan.

I anmälan skall dessutom nämnas den gemensamma listans valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

I anmälan kan föreslås att i sammanställningen av kandidatlistorna skall tas in en beteckning för den gemensamma listan, i vilken skall ingå uttrycket "gemensam lista". Beteckningen får inte vara olämplig, inte heller till sin betydelse alltför allmän eller annars missvisande. I en beteckning får alltid ingå ett i föreningsregistret infört namn, till vars användning föreningen bevisligen har gett de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan sitt tillstånd. I beteckningen får likväl inte ingå namnet på ett i partiregistret antecknat parti.

Kompletterande bestämmelser

157 §

Val av fullmäktigeledamöter utan förrättande av val

Finns för val godkända kandidater till samma antal som antalet fullmäktigeledamöter som skall väljas, förrättas inga val, utan den kommunala centralvalnämnden förklarar vid ett sammanträde den fjärde söndagen i oktober att de godkända kandidaterna har valts till fullmäktigeledamöter. Är kandidaternas sammanlagda antal mindre än antalet fullmäktigeledamöter som skall väljas i valet, blir antalet fullmäktigeledamöter tills vidare ofullständigt.

Partier och valmansföreningar har rätt att för ett fall som avses i 1 mom. ställa upp en ersättande kandidat för vilken gäller vad som i denna lag bestäms om kandidater.

Till ersättare i fullmäktige förordnas de ersättande kandidater som avses i 2 mom. Vid behov kallas ersättare till fullmäktigeledamöter så att i stället för fullmäktigeledamöten i fråga träder hans eller hennes ersät-

tare eller, om någon sådan inte finns, från samma utanför valförbund stående parti eller från ett valförbund eller från en gemensam lista en annan ersättare i fullmäktige, i den ordning som uppgetts av partiets valombud eller, i fråga om valförbund, av partiernas valombud gemensamt eller av den gemensamma listans valombud. Har ersättarnas ordningsföljd inte meddelats den kommunala centralvalnämnden före det i 1 mom. avsedda sammanträdet början, bestämmer centralvalnämnden ordningsföljden.

158 §

Kompletteringsval

Nedgår fullmäktigeledamöternas antal under valperioden så att det understiger tre fjärdedelar av det föreskrivna antalet, skall fullmäktiges ordförande underrätta justitieministeriet om saken. Ministeriet kan då förordna om förrättande av kompletteringsval och samtidigt bestämma hur många fullmäktigeledamöter som skall väljas vid kompletteringsvalet. Angående kompletteringsval gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om ordinarie val. Förhandsröstning förrättas likväl endast i den kommun där kompletteringsvalet förrättas.

159 §

Ny tid för val

Kan val av fullmäktige eller därtill hörande åtgärder av någon orsak inte ske på den tid som anges i denna lag eller är antalet valda kandidater när valresultatet fastställs eller antalet kandidater som förklarats valda enligt 157 § 1 mom. vid den tidpunkt som avses i nämnda lagrum sammanlagt mindre än antalet fullmäktigeledamöter som skall väljas vid valet, kan justitieministeriet, på framställning av fullmäktige, utsätta en ny tid för val. Har val inte förrättats före valperiodens slut, kvarstår de fullmäktigeledamöter och ersättare, vilkas mandatperiod då skulle utgå, i sina uppdrag tills resultatet av de val som förrättas vid ny tid offentliggjorts. Angående valen gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om nyval.

12 kap.

Europaparlamentsval*Tidpunkten för Europaparlamentsval*

160 §

Valdag

Europaparlamentsval förrättas vart femte år.

Valdagen för Europaparlamentsval är den söndag som infaller under den fyradagarsperiod från torsdag till söndag i juni som Europeiska unionens råd bestämmer. Om val under denna tidsperiod inte kan ordnas i unionens medlemsstater, bestämmer Europeiska unionens råd någon annan tidsperiod för röstningen på valdagen, varvid valdagen är den söndag som infaller under denna tidsperiod.

Utövande av rösträtt

161 §

Förbud mot att rösta mer än en gång

Vid samma Europaparlamentsval får ingen rösta i mer än en av Europeiska unionens medlemsstater.

162 §

*Befolkningsregistercentralens
anmälningsskyldighet*

Befolkningsregistercentralen skall efter utgången av den tidsfrist som anges i 18 § 5 mom. omedelbart underrätta myndigheten i hemstaten för medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om de röstberättigade medborgare i staten i fråga som har meddelat att de önskar utöva sin rösträtt i Finland.

*Antalet ledamöter som skall väljas och
deras valbarhet*

163 §

Antalet ledamöter och deras mandatperiod

I Finland skall väljas 16 ledamöter av Europaparlamentet för en mandatperiod av fem år.

Enligt Europeiska gemenskapernas vallagstiftning inleds en parlamentsledamots mandatperiod när det första sammanträdet efter Europaparlamentsval har öppnats och ledamöternas fullmakter har godkänts, samt avslutas när det första sammanträdet efter följande Europaparlamentsval öppnas.

164 §

*Valbarhet samt ämbeten och uppdrag som
utgör hinder för att vara ledamot*

För finska medborgares valbarhet vid Europaparlamentsval gäller vad som bestäms om valbarhet vid riksdagsval. En i Finland röstberättigad medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen är valbar vid Europaparlamentsval som förrättas i Finland, förutsatt att han eller hon inte förlorat sin valbarhet i hemstaten vid Europaparlamentsval.

Ledamot av Europaparlamentet kan inte vara den som är

- 1) medlem av statsrådet,
- 2) ledamot av Europeiska kommissionen,
- 3) domare, generaladvokat eller justitiesekreterare i Europeiska gemenskapernas domstol,
- 4) ledamot av Europeiska revisionsrätten,
- 5) medlem av Rådgivande kommittén i Europeiska kol- och stålgemenskapen eller medlem av Ekonomiska och sociala kommittén i Europeiska gemenskapen eller Europeiska atom- och energigemenskapen,
- 6) medlem av Regionkommittén,
- 7) medlem av sådana kommittéer eller andra organ som tillsatts enligt fördragen om upprättande av Europeiska kol- och stålgemenskapen, Europeiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen för att

förvalta gemenskapens medel eller för att utföra permanenta och direkta förvaltningsuppgifter,

8) styrelseledamot, direktionsledamot eller anställd i Europeiska investeringsbanken,

9) tjänsteman eller annan anställd i aktiv tjänst inom Europeiska gemenskapernas institutioner eller till dessa knutna fackorgan, eller

10) sådan innehavare av ämbete eller uppdrag som inte enligt grundlagen kan vara riksdagsledamot.

Om en person som i Finland blivit vald till ledamot av Europaparlamentet förlorar sin valbarhet eller utnämns eller blir vald till ett ämbete eller uppdrag som nämns i 2 mom. upphör hans eller hennes uppdrag som ledamot av Europaparlamentet.

Uppställande av kandidater vid Europaparlamentsval

165 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid Europaparlamentsval får kandidater ställas upp av

1) partier, och

2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.

När kandidater ställs upp har två eller flera partier rätt att sluta sig samman till ett valförbund genom att komma överens om det sinsemellan. Två eller flera valmansföreningar har på motsvarande sätt rätt att bilda en gemensam lista.

De uppställda kandidaterna är kandidater i hela landet.

166 §

Maximalt antal kandidater

Ett parti eller ett valförbund eller en gemensam lista får ha högst 20 kandidater.

167 §

Förbud mot att kandidera på flera listor

Vid samma Europaparlamentsval får ingen vara kandidat i mer än en medlemsstat i Europeiska unionen. En och samma person får vid samma val ställas upp som kandidat en-

dast för ett parti eller en valmansförening.

168 §

Partiernas kandidatuppställning

Partiernas kandidater skall ställas upp på ett sätt som tryggar partimedlemmarnas demokratiska inflytande enligt vad som närmare bestäms i partiets stadgar.

169 §

Bildande av valmansförening

För att bilda en valmansförening som ställer upp en kandidat vid Europaparlamentsval krävs minst 2 000 röstberättigade personer.

En valmansförening bildas genom att det upprättas en daterad och undertecknad stiftelseurkund som skall innehålla följande uppgifter:

1) omnämnande av vilket Europaparlamentsval det är fråga om,

2) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt hemkommun,

3) varje medlems namn, födelsetid och adress,

4) en av varje medlem undertecknad försäkran om att han eller hon vid det aktuella valet är röstberättigad,

5) valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

En röstberättigad kan vara medlem av endast en valmansförening. Om en röstberättigad blivit medlem av två eller flera valmansföreningar, skall Helsingfors valkrets-nämnd stryka den röstberättigades namn från samtliga stiftelseurkunder.

Kandidatansökan vid Europaparlamentsval

170 §

Valombud

Varje parti som ställer upp kandidater och varje valmansförening som ställer upp en kandidat skall ha ett valombud och för varje valombud en ersättare. Dessutom skall valmansföreningar som har bildat en gemensam lista befullmäktiga något av valombuden för valmansföreningarna att vara den gemen-

samma listans valombud och ett annat ombud att vara ersättare.

Ett partis eller en gemensam listas valombud får inte vara valombud för ett annat parti eller en annan gemensam lista. En valmansförenings valombud får inte vara valombud för ett parti eller för någon annan gemensam lista än den till vilken valombudets valmansförening hör och inte för en annan valmansförening. Ett partis eller en valmansförenings valombud får inte vara medlem eller ersättare i valkrets nämnden eller den kommunala centralvalnämnden.

En ansökan, ett meddelande eller en rättelse som avses i denna lag får på valombudets vägnar göras av en av valombudet skriftligen befullmäktigad person. Vad som i denna lag bestäms om ett partis, en gemensam lista och en valmansförenings valombud gäller i tillämpliga delar för valombudets ersättare.

Ett parti skall senast den 48 dagen före valdagen meddela Helsingfors valkrets nämnd partiets valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

171 §

Ingivning av kandidatansökningar

Ett partis, en gemensam listas eller en valmansförenings valombud skall ge in kandidatansökan till Helsingfors valkrets nämnd senast den 40 dagen före valdagen före klockan 16.

172 §

Partiers kandidatansökningar

Till ett partis kandidatansökan skall fogas

1) ett förslag till partiets kandidatlista, där varje kandidats namn och titel, yrke eller syssla som anges med högst två uttryck, samt hemkommun skall nämnas i den ordning i vilken kandidaterna upptas i sammanställningen av kandidatlistorna; vid sidan av eller i stället för kandidatens förnamn kan användas ett allmänt känt tilltalsnamn eller förnamnet förkortat; kandidatlistan får inte innehålla några andra anteckningar, utom då sådana behövs för att precisera kandidatens identitet,

2) ett av varje kandidat undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för

det parti som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som ledamot av Europaparlamentet samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för något annat parti eller för någon valmansförening,

3) av varje medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen vilken uppställts som kandidat en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat i någon annan medlemsstat inom Europeiska unionen samt ett meddelande om sin boningsort i Finland, i vilken medlemsstat inom Europeiska unionen han eller hon är medborgare och i vilken valkrets eller kommun i hemstaten han eller hon senast har upptagits i vallängden vid Europaparlamentsval, och

4) för varje i 3 punkten avsedd medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen som är uppställd som kandidat ett intyg utfärdat av en myndighet i hemstaten av vilket framgår att den uppställda kandidaten inte har förlorat sin valbarhet i hemstaten vid Europaparlamentsval eller att myndigheten inte känner till sådan förlust av valbarheten.

Partiets valombud skall datera och underteckna kandidatansökan och försäkra att kandidaterna är valbara.

173 §

Anmälan om valförbund

Om flera partier har kommit överens om att sluta sig samman till ett valförbund, skall om detta göras en gemensam anmälan, i vilken räknas upp de partier som ingår i valförbundet och vilken skall undertecknas av valombuden för alla partier i valförbundet. Valombudet för ett parti som anslutit sig till valförbundet skall tillställa Helsingfors valkrets nämnd anmälan samtidigt med partiets kandidatansökan.

174 §

Valmansföreningars kandidatansökningar

Till en valmansförenings kandidatansökan skall fogas

1) ett förslag till valmansföreningens kandidatlista som innehåller de uppgifter om kandidaten som nämns i 172 § 1 mom.

1 punkten,

2) ett av kandidaten undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för den valmansförening som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som ledamot av Europaparlamentet samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för ett parti,

3) av en medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen vilken uppställts som kandidat en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat i någon annan medlemsstat inom Europeiska unionen samt ett meddelande om sin boningsort i Finland, i vilken medlemsstat inom Europeiska unionen han eller hon är medborgare och i vilken valkrets eller kommun i hemstaten han eller hon senast har upptagits i vallängden vid Europaparlamentsval, och

4) för en i 3 punkten avsedd medborgare i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen som är uppställd som kandidat ett intyg utfärdat av en myndighet i hemstaten av vilket framgår att den uppställda kandidaten inte har förlorat sin valbarhet i hemstaten vid Europaparlamentsval eller att myndigheten inte känner till sådan förlust av valbarheten, samt

5) valmansföreningens stiftelseurkund.

Valmansföreningens valombud skall datera och underteckna kandidatansökan och försäkra att kandidaten är valbar och att valmansföreningens medlemmar själva har undertecknat stiftelseurkunden.

175 §

Anmälan om gemensam lista

Har en valmansförening kommit överens om en gemensam lista med en eller flera andra valmansföreningar, skall anmälan om den gemensamma listan och de valmansföreningar som hör till den samt om deras kandidater i den ordning i vilken kandidaterna tas upp i sammanställningen av kandidatlistorna ges in samtidigt med valmansföreningens kandidatansökan. Anmälan undertecknas av valombuden för de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan.

I anmälan skall dessutom nämnas den gemensamma listans valombuds och valombuds ersättares namn och kontaktinformation.

I anmälan kan föreslås att i sammanställningen av kandidatlistorna skall tas in en beteckning för den gemensamma listan, i vilken skall ingå uttrycket "gemensam lista". Beteckningen får inte vara olämplig, inte heller till sin betydelse alltför allmän eller annars missvisande. I en beteckning får alltid ingå ett i föreningsregistret infört namn, till vars användning föreningen bevisligen har gett de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan sitt tillstånd. I beteckningen får likväl inte ingå namnet på ett i partiregistret antecknat parti.

Vissa myndighetsuppgifter i anslutning till kandidatuppställningen

176 §

Meddelande om dubbelkandidatur

Har Befolkningsregistercentralen fått meddelande av en myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen om att en i Finland valbar person har ställts upp som kandidat i detta land i samma val, skall den utan dröjsmål delge Helsingfors valkrets-nämnd detta meddelande.

177 §

Meddelande om medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen som är kandidater

Helsingfors valkrets-nämnd skall utan dröjsmål efter att ha uppgjort sammanställningen av kandidatlistorna anmäla till Befolkningsregistercentralen alla medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen som tagits upp i sammanställningen av kandidatlistorna. Befolkningsregistercentralen skall utan dröjsmål till den behöriga myndigheten i kandidatens hemstat sända meddelande om att kandidaten har tagits upp i sammanställningen av kandidatlistorna.

Uträkning och fastställande av valresultatet

178 §

Röster avgivna inom valkretsarna

Valkrets-nämnden skall vid ett sammanträ-

de som börjar klockan 18 den tredje dagen efter valdagen fastställa det röstetal som respektive kandidat samt parti, valförbund eller gemensam lista sammanlagt har fått i valkretsen samt utan dröjsmål på det sätt som justitieministeriet bestämmer meddela Helsingfors valkrets-nämnd om de fastställda röstetalen och antalet röster som avgetts vid valet.

179 §

Fastställande av valresultatet

Efter att ha mottagit ett meddelande enligt 178 § av samtliga valkrets-nämnder skall Helsingfors valkrets-nämnd utan dröjsmål fastställa valresultatet med iakttagande i tillämpliga delar av vad som bestäms om uträkning av jämförelsetal, lottning och bestämmande av valresultat i 88—91 §.

180 §

Utlämnande av uppgifter till offentligheten

Uppgifter om rösträkningen får under valdagen inte ges offentlighet före klockan 22.

181 §

Offentliggörande av valresultatet

Helsingfors valkrets-nämnd skall omedelbart underrätta justitieministeriet om valresultatet och utfärda en kungörelse om resultatet, vilken publiceras i Finlands författningssamling.

182 §

Formulär för fullmakt för ledamöter av Europaparlamentet

Sedan Helsingfors valkrets-nämnd fastställt valresultatet skall den utan dröjsmål skriva ut en fullmakt för den som blivit vald. Fullmakten som skall sändas till den valde skall ha följande lydelse:

"Vid Europaparlamentsval som förrättats den ... har — —, som är bosatt i ..., blivit vald till ledamot av Europaparlamentet från och med parlamentets nästa sammanträde till dess att det första sammanträdet i Europaparlamentet börjar efter följande Europaparlamentsval.

Detta intyg gäller som fullmakt för ledamoten av parlamentet."

Ort och tid.

Har ett parlamentsmandat blivit ledigt, skall Helsingfors valkrets-nämnd utfärda en fullmakt för den som träder i stället för honom eller henne. I detta fall har fullmakten följande lydelse:

"Sedan — — vid Europaparlamentsval som förrättats den ... har valts till ledamot av Europaparlamentet, men mandatet efter honom/henne blivit ledigt, skall enligt vallagen — —, som är bosatt i ..., efterträda honom/henne som ledamot av Europaparlamentet.

Detta intyg gäller som fullmakt för ledamoten av Europaparlamentet."

Ort och tid.

III AVDELNINGEN

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

13 kap.

Kompletterande bestämmelser

183 §

Förbud att överklaga ett partis beslut

Bestämmelserna i föreningslagen angående ogiltighet och klander av en förenings beslut tillämpas inte på sådana beslut som partierna eller deras krets-, bas- eller övriga organisationer fattat i fråga om uppställande av kandidater vid val och förfaranden i anslutning till detta eller i fråga om kandidatansökning-ar.

184 §

Närvarorätt för valombud och valobservatörer

Vid de sammanträden som valnämnden, den kommunala centralvalnämnden och valkrets-nämnden håller för att bestämma kandidaternas nummer, ordna och räkna röstsedlarna eller bestämma valresultatet har partiernas och de gemensamma listornas samt de utanför de gemensamma listorna stående valmansföreningarnas valombud eller av dem särskilt för varje valmyndighet skriftligen befullmäktigade personer rätt att vara

närvarande. Samma rätt har en person som övervakar valet och som företräder justitieministeriet eller som är befullmäktigad av justitieministeriet.

185 §

En valmyndighets straffrättsliga ansvar

Försummar en medlem av valkrets nämnden, den kommunala centralvalnämnden, valnämnden eller valbestyrelsen eller en valförrättare eller någon annan person i egenkap av valmyndighet enligt denna lag sina skyldigheter, skall han eller hon straffas såsom tjänsteman för tjänstebrott.

186 §

Valbrott

Om straff för valbrott, röstköp, röstningsfusk och förvanskande av valresultat bestäms i 14 kap. 1—4 § strafflagen.

187 §

Utlämnande av utdrag eller kopia

Om ett utdrag ur eller en kopia av en handling som avses i denna lag utlämnas till någon annan än den som handlingen avser eller till en myndighet som sköter uppgifter som avses i eller följer av denna lag, skall personbeteckningens individuella nummer och kontrollbeteckning lämnas bort. Om massutlämnande av uppgifter bestäms särskilt.

188 §

Kostnadsfördelning

Justitieministeriet svarar för

1) kostnaderna för rösträtsregistret och det riksomfattande kandidatregistret samt för justitieministeriets andra datasystem som används vid val,

2) tillverknings- och avsändningskostnader för meddelandekort, röstsedlar, valkuvert, följebrev, ytterkuvert, förteckningar över de röstande, valprotokoll och vallängder samt valstämplar, förseglingsmaterial och valurnor,

3) utgifterna för valförrättare vid allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet samt

vid finska beskickningar och ombord på finska fartyg,

4) valkrets nämndernas utgifter.

Kommunerna svarar för andra än i 1 mom. nämnda utgifter för den kommunala centralvalnämnden, valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna vid hemmaröstning. Vid Europaparlamentsval betalas dock dessa utgifter av statens medel. Justitieministeriet meddelar närmare föreskrifter om de grunder enligt vilka dessa utgifter skall ersättas.

Andra myndigheter svarar för andra än i 1 mom. nämnda kostnader som föranleds av att de utför de uppgifter som ankommer på dem.

189 §

Flyttning av utsatt dag

Infaller valdagen på nyårsaftonen, nyårsdagen, trettondagen, påskdagen, valborgsmässoaftonen, första maj, pingstdagen, självständighetsdagen, julaftonen, juldagen eller annandag jul, skall röstningen på valdagen ordnas följande söndag.

Om en annan dag än en sådan som föreskrivits för röstning på valdagen, inledande eller avslutande av förhandsröstning, kungörande av fullmäktige som valts utan förrättande av val eller fastställande av valresultatet infaller på en helgdag eller helgfri lördag eller på midsommar- eller julaftonen, skall följande vardag anses vara den utsatta dagen. Justitieministeriet har rätt att vid behov flytta en sådan utsatt dag till närmaste lämpliga dag, om det med anledning av besvär har förordnats att nya val skall förrättas eller om det har förordnats att nya riksdagsval eller kompletteringsval av fullmäktige skall förrättas eller om det har förordnats att presidentvalet skall inledas på nytt eller att val av fullmäktige skall förrättas vid ny tid.

190 §

Färdtjänst för handikappade

Om transport av handikappade röstande till röstnings- eller förhandsröstningsstället gäller det som i lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987) bestäms om färdtjänst.

191 §

Partier i medlemsorganisationsförhållande

Står i justitieministeriets partiregister upptagna partier i sådant förhållande till varandra som avses i 2 § 2 mom. partilagen, anses de vid tillämpningen av denna lag som ett enda parti.

192 §

Registerförvaltningens lokalkmyndighet i landskapet Åland

I landskapet Åland sköts de uppgifter som enligt denna lag ankommer på magistraten vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval av länsstyrelsen i egenskap av registerförvaltningens lokalkmyndighet.

193 §

Formulär

Justitieministeriet fastställer nödvändiga formulär för de handlingar och blanketter som används vid val samt meddelar närmare anvisningar om formen för sammanställningen av kandidatlistor och kandidatförteckningen för presidentval.

194 §

Tidsplan för kandidatuppställning vid val som förrättas vid exceptionell tid

Sedan republikens president förordnat att förtida riksdagsval skall förrättas iakttagande av kandidatuppställningen vid valet och i myndighetsuppgifter i anslutning till detta i stället för de tidsfrister som utsatts till den 48, 40, 34, 32 och 31 dagen före valdagen i motsvarande ordning tidsfristerna den 39, 31, 27, 24 och 23 dagen före valdagen.

Om åtgärder måste vidtas för val av president därför att presidenten, den som valts till president eller en presidentkandidat har fått bestående förhinder eller avlidit, bestäms i ett i 127 § 3 mom. avsett beslut av statsrådet om tidsplanen för kandidatuppställningen och myndighetsuppgifter i anslutning till detta.

195 §

Närmare föreskrifter och anvisningar

Närmare föreskrifter och anvisningar om tillämpningen av denna lag meddelas vid behov av justitieministeriet.

14 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

196 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs följande lagar jämte ändringar:

1) lagen den 13 juni 1969 om riksdagsmannaval (391/1969),

2) lagen den 22 juli 1991 om val av republikens president (1076/1991),

3) kommunala vallagen av den 12 maj 1972 (361/1972), samt

4) lagen den 3 mars 1995 om val av företrädare för Finland i Europaparlamentet (272/1995).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

197 §

Övergångsbestämmelser

Om val eller en rådgivande folkomröstning förrättas innan 90 dagar har förflutit från denna lags ikraftträdande, skall de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet tillämpas. Vid riksdagsval som förrättas den 21 mars 1999 eller tidigare samt vid presidentval och Europaparlamentsval som förrättas före de riksdagsval som först följer på de riksdagsval som avses här, tillämpas dock i stället för valkretsindelningen enligt 5 § i denna lag valkretsindelningen enligt 1 § lagen om riksdagsmannaval.

Mandatperioden för den valkretscentralnämnd som har tillsatts med stöd av 3 § lagen om riksdagsmannaval varar till dess en valkretscentralnämnd enligt 11 § blivit tillsatt. Den

kommunala centralvalnämnd som fullmäktige med stöd av 4 § kommunala vallagen tillsatt för sin mandatperiod är i 13 § avsedd kommunal centralvalnämnd till utgången av sin mandatperiod.

När det i någon annan lag eller förordning finns en hänvisning till de lagar som upphävs genom denna lag, innebär hänvisningen efter denna lags ikraftträdande en hänvisning till denna lag.

Lag

om ändring av lagen om förfarandet vid rådgivande folkomröstningar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 26 juni 1987 om förfarandet vid rådgivande folkomröstningar (571/1987) 3, 4, 6, 8 och 9 §, av dessa lagrum 4 § sådan den lyder i lag 1646/1995, som följer:

3 §

Valmyndigheterna vid statliga val är röstningsmyndigheter vid folkomröstningarna.

Anordnas en folkomröstning fristående från val, är den valkrets nämnd som senast tillsatts för riksdagsval valkrets nämnd i varje valkrets.

4 §

Vid folkomröstning i samband med ett val används det rösträtsregister som upprättats för valet.

För folkomröstning som ordnas fristående från val upprättas över de röstberättigade ett rösträtsregister, om vilket gäller vad vallagen (/) föreskriver om rösträtsregister som upprättas för riksdagsval.

6 §

Valkrets nämnden skall så snart den har fastställt omröstningsresultatet underrätta Helsingfors valkrets nämnd, länsstyrelsen och de kommunala centralvalnämnderna i valkretsen om resultatet.

Helsingfors valkrets nämnd fastställer omröstningsresultatet för hela landet och underrättar justitieministeriet om detta. Ministeriet skall publicera resultatet i Finlands författningssamling.

I ett sådant beslut av valkrets nämnden som avses i denna paragraf får ändring inte sökas genom besvär.

8 §

Om kostnaderna för en folkomröstning som anordnas i samband med val gäller 188 § vallagen.

Om en folkomröstning anordnas fristående från val betalas, utöver vad som bestäms i 188 § vallagen, de kommunala centralvalnämndernas, valnämndernas och valbestyrelsernas utgifter för folkomröstningen av statens medel. Justitieministeriet utfärdar närmare föreskrifter om de grunder enligt vilka utgifterna skall ersättas.

9 §

Utöver vad som bestäms i denna lag eller med stöd av den eller som bestäms i respektive lag om föranstaltande av en folkomröstning skall vallagen i tillämpliga delar iakttas vid folkomröstningar.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Om en folkomröstning anordnas innan 90 dagar har förflutit från denna lags ikraftträdande, skall de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet tillämpas.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av lagen om förfarandet vid rådgivande kommunala folkomröstningar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 16 juli 1990 om förfarandet vid rådgivande kommunala folkomröstningar (656/1990) 2 § 2 mom., 5, 7, 8 och 11 §, 12 § 1 mom. 2 punkten, 16 § 2 mom. samt 17 och 18 §,

av dessa lagrum 8 §, 16 § 2 mom. och 18 § sådana de lyder i lag 1649/1995, som följer:

2 §

En omröstning anordnas röstningsområdesvis enligt den indelning i röstningsområden som senast har bestämts med stöd av 8 § vallagen (/). Fullmäktige kan dock besluta att flera röstningsområden skall ha ett gemensamt röstningsställe.

5 §

Röstningsmyndigheter vid folkomröstningar är den kommunala centralvalnämnden enligt i 13 § vallagen och röstningsnämnderna. Kommunstyrelsen skall i god tid före omröstningen för varje röstningsområde som avses i 2 § eller, om flera röstningsområden har ett gemensamt röstningsställe, för varje område med ett gemensamt röstningsställe tillsätta en röstningsnämnd med iakttagande i tillämpliga delar av det som i 15 § vallagen bestäms om tillsättande av valnämnder.

7 §

Den kommunala centralvalnämnden skall i god tid före omröstningen tillkännage föremålet och tiden för folkomröstningen, röstningsområdenas röstningsställen, förfarandet vid omröstningen samt de alternativ som omröstningen gäller så som kommunala tillkännagivanden meddelas för kännedom i kommunen. Kommunstyrelsen skall utan dröjsmål underrätta justitieministeriet om att en folkomröstning kommer att anordnas. I övrigt gäller om information om folkomröstningar 29 § 1 mom. kommunallagen.

8 §

För folkomröstningen upprättar den kommunala centralvalnämnden över de röst-

berättigade ett rösträttsregister om vilket i tillämpliga delar gäller vad som i 18 § vallagen bestäms om rösträttsregistret.

Kommunstyrelsen skall senast den 55 dagen före röstningsdagen göra anmälan till Befolkningsregistercentralen om folkomröstningen och meddela om den önskar få de uppgifter som skall tas in i rösträttsregistret i maskinläsbar form eller som pappersutskrift. Om pappersutskrifter gäller i tillämpliga delar vad som i 71 § vallagen bestäms om valängder.

Befolkningsregistercentralen skall senast den 30 dagen före röstningsdagen sända till den kommunala centralvalnämnden de uppgifter som skall tas in i rösträttsregistret.

11 §

Vid den kommunala centralvalnämndens sammanträde, där de röster som har avgetts vid brevröstningen räknas, skall de röstsedlar som har tagits ur valkuverten stämplas med valstämpeln.

12 §

En röstsedel är giltig,

2) om valkuvertet är så bristfälligt eller upptar en sådan obehörig anteckning att röstningen enligt 63 § 2 mom. 1—3 punkten vallagen borde ha lämnats obeaktad,

16 §

Den kommunala centralvalnämnden bestämmer på vilket sätt de försändelser som tillställs den kommunala centralvalnämnden skall förseglas i valnämnderna och skaffar nödvändigt förseglingsmaterial.

17 §

Kostnaderna för en kommunal folkomröstning betalas av kommunens medel.

18 §

Utöver vad som bestäms i denna lag iaktas vid folkomröstningar vallagen i tillämpliga delar. Bestämmelserna i 189 § vallagen gäller dock inte den tid som 10 § 2 mom. anger för återsändandet av brevröstningshandlingar.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Om en folkomröstning anordnas innan 90 dagar har förflutit från denna lags ikraftträdande, skall de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet tillämpas.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 22 september 1998
